Sakala

Asutanud C. R. Jakobson 1878

Laupäev, 10. mai 2014 Nr 89 | Viljandi maakonna päevaleht | sakala.ajaleht.ee | Hind 0,90 €

Kas ma tean varasemast rohkem, mida linnavalitsuses arutatakse või plaanitakse? Ei tea. Kas see linnavõim töötab avatumalt kui eelmine? Ei tööta.

MARKO SUURMÄGI,
peatoimetaja asetäitja

Tänase lehe vahel ainult tellijatele

AJAKIRI ELUKOGENUD INIMESELE

60+

Kult Toomas sai ausamba

Täpselt nelikümmend aastat tagasi nägi Eksekos ilmavalgust esimene põrsas. Kuldipoisile sai nimeks Toomas. Eile avati kuulsa looma matmispaigal pidulikult mälestuskivi.

LK 4

Kuigi meil on linna üldplaneering, jääb mulje, et käib üks suur hetkevajaduste ajel sahmimine.

JAAK REINULA, arhitekt

LK 8-9

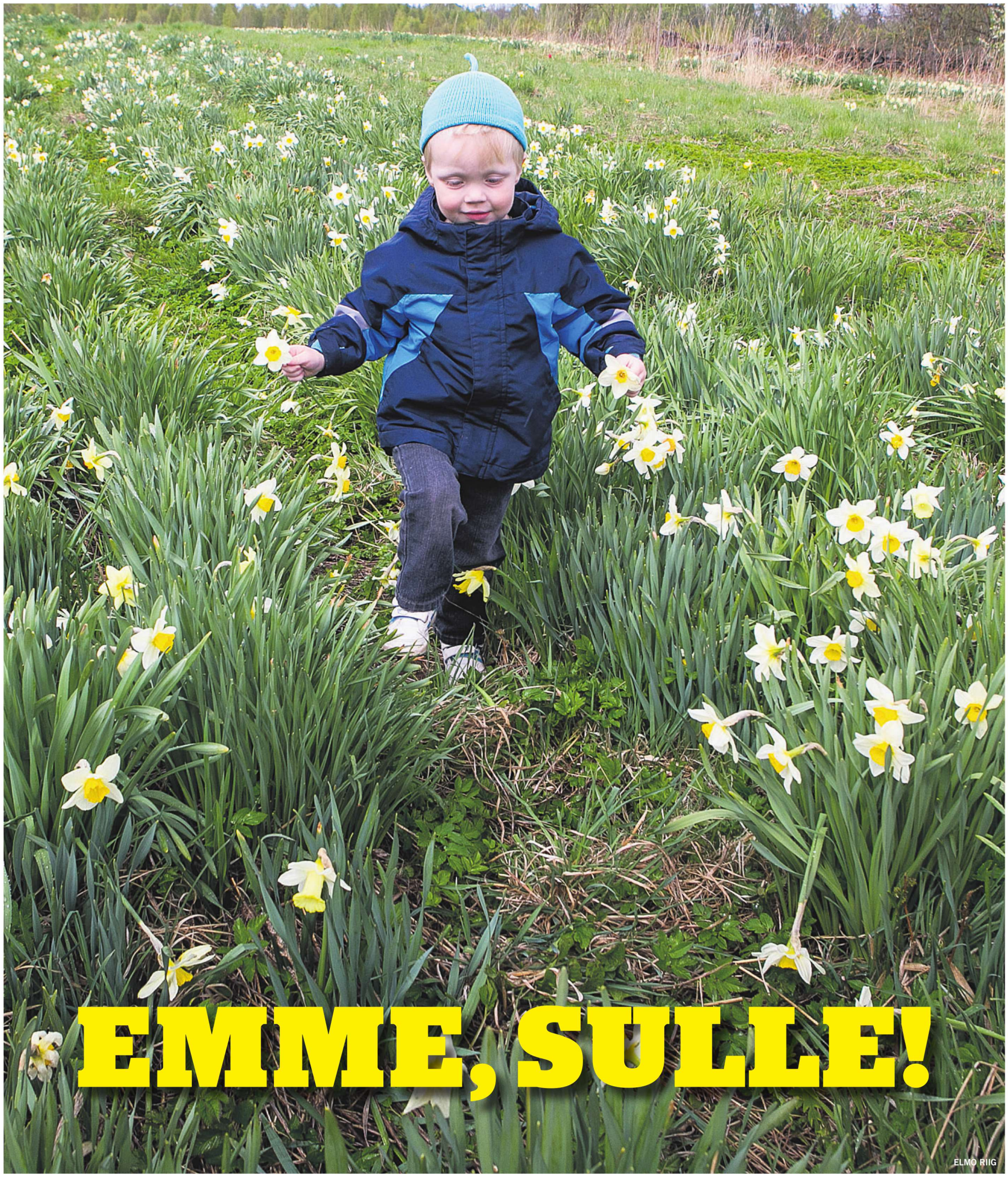

EMME, SULLE!

ELMO RIIG

AP Mets

Ostame metsakinnistuid, kasvavat metsa ja põllumaad.

Info tel 434 2330, 505 7355.
E-post apmets@apmets.ee

ILM

17°

Täna puhub lõunatuul kiirusega 3–7 meetrit sekundis. Päike tõuseb Viljandis kell 5.03 ja loojub kell 21.27.

VILJANDIS

Lapsed jooksevad

Täna kell 11 algab 61. Paala järve jooks.

Heategevuskontsert

Täna kell 13 Sakala keskuses algava heategevuskontserdi «Emale» tuluga toetatakse puudega last kasvatavaid emasid.

Linnusõbrad matkavad

Emadepäeval kell 7 kogunevad linnuhuvilised Laidoneri platsile, et teha matk lossimägedes ja järve ääres. Retke juhib kauaaegne linnumatkade juhendaja Harri Jaaku.

ISSN 1406-4014

ARVAMUS

Peatoimetaja HANS VÄRE, arvamustoimetaja KARL-EDUARD SALUMÄE

TITAAN

«See, et me ei poolda massiimmigratsiooni Eestisse, ei tähenda automaatselt, et me hakkame sinist suitsu välja ajama, kui oleme neegriga ühes ruumis.»
Eesti Konservatiivse Rahvaerakonna europarlamendi kandidaat Martin Helme (Sakala, 7. mai)

VABA MÕTE

Ei ole avatum

MARKO SUURMÄGI, peatoimetaja asetäitja

Kas ma tean varasemast rohkem, mida linnavalitsuses arutatakse või plaanitakse? Ei tea. Kas see linnavõim töötab avatumalt kui eelmine? Ei tööta.

Tunnistan, et Viljandi praeguse võimuliidu valimistejärgne jutt avatumast ja kaasavamast linnajuhtimisest tundus mulle õhupuhumisena. Tavaliselt annavad niisuguseid käe ja silmaga mõõdetamatuid lubadusi uued tulijad ning pahatihti peavad valijad hiljem nentima, et muudatused pole olnud sugugi sellised, nagu nad lootsid.

Viljandi uue võimu lubaduses muuta linnajuhtimine avatumaks olen tänaseks tõesti pettunud. Kas ma tean varasemast rohkem, mida linnavalitsuses arutatakse või plaanitakse? Ei tea. Kas see linnavõim töötab avatumalt kui eelmine? Ei tööta.

Ajakirjanikuna olen ehk keskmisest aktiivsem linnakodanik. Raekojas sündivat jälgin nii professionaalsest kui isiklikust huvist. Aga ma ei tea, mis on praegu tähtsamad teemad, millega Viljandi ametnikud tegelevad, sest lubadustest hoolimata on linnavalitsuse ja selle ametnike töö endiselt salajane.

Erinevalt ministeeriumidest ja paljudest teistest riigiasutustest kasutab Viljandi linnavalitsus juba aastaid seda taktikat, et avaldab registris dokumendi kohta vaid pealkirja. See, kui eraelulised dokumendid jäetakse avaldamata, on mõistetav. Ent linnarahva eest jäävad peitu kõik dokumendid.

Viljandi linnaametnike kirjavahetust ministeeriumiga saab lugeda küll ministeeriumi veebilehelt, aga mitte linna enda dokumendiregistrist. Nii on see olnud aastaid enamikus linnades ja valdades ning Viljandi linnajuhid ei tee katsetki olla avatumad.

Nüüd, kui uued linnaametnikud on end juba mugavamalt toolile sättinud ja neil on ette näidata pooleaastane töökogemus, tuleb nentida, et linnajuhtimine on hoopis suletumaks muutunud.

Varem oli tavapärane, et enne volikogu istungit ilmusid linnavalitsuse kodulehele volikogu komisjonide koosolekute protokollid. Tihti andsid need aimu, mida linnavõim parasjagu probleemiks peab ning milliseid ohte üks või teine otsus endas kannab.

Kevade hakul muutusid protokollid selliseks, et hakkasid edastama infot ülimalt lakooniliselt, ning keegi ei saanud enam teada, mida üks või teine komisjoni liige on ütelnud või mõtelnud. Aprillis kadusid need protokollid sootuks. Kas komisjonid üldse käivadki veel koos? Ja kui käivad, siis kes neis osalevad ja mida nad arutavad? See kõik on nüüd saladus.

Mõnes mõttes annab linnavalitsuse «avatusest» aimu kild linnapea infovahetusest aprillikuu volikogu istungi lõpul. Volikogu liige Helmut Hallemaa nimetas linnapeale Ando Kivibergile kolme linnale kuuluva maja aadressi ning soovis teada saada, mida linn nendega teha kavatseb. Kahe maja kohta oli linnapea vastus umbes selline, et on küll palju huvitavaid mõtteid, aga neid ei saa avaldada.

Meie, linnakodanikud, võime niisiis vaid loota ja uskuda, et linnavalitsuses arutatakse tõepoolest huvitavaid mõtteid, peetakse tähtsaid plaane ning tehakse kõvasti tööd. Aga seda kõike tuleb meie eest varjata.

Nädala foto. Lendfiniš

MARKO SAARM

Neljapäeval kogunes ligi 460 sinises T-särgis õpilast Viljandi Jakobsoni kooli juurde, et osaleda heategevuslikul teatejooksul ja aidata liikumisvõime kaotanud laste ravi jaoks raha koguda. Viljandi ei olnud aga kaugeltki ainus Eesti linn, kus noored sel eesmärgil kokku said. Samasugune teatejooks korraldati veel 19 linnas. Silkavaid lapsi oli 20 linna peale kokku lausa 9400.

Võit ei olnud niisuguse ürituse puhul küll kõige tähtsam, kuid on igati loomulik, et üksteisega mõõtu võttes tekib hasart. Esikoha saamine teeb rõõmu ja, nagu pildilt näha, võib selle nimel finišijoont ületada lausa lennates. (Sakala)

NÄDALA VIDIN

Kaamerasilm näeb

Sel nädalal on kaameratest kirjutatud kahe Sakala esiküljel. Kui kolmapäevases lehenumbris oli uudis sellest, kuidas Paalalinna koolis üritati ühe klassi laste käitumisprobleeme lahendada osa tundide videosse võtmisega, siis eilse lehe aknalugu andis teada, et Mustlasse paigaldati varaste ja korrarikkujate jälgimiseks turvakaamerad.

Nagu seisis ka kolmapäevases juhtkirjas, ei näe Sakala toimetus Paalalinna kooli valitud meetodis midagi taunimisväärset, ehkki andmekaitseseadus niisugust moodust just heaks ei kiida. Tunnis toimuva videolindile jäädvustamine on ühteaegu konkreetne ja leebe vahend, mida käitumismurede korral kasutada.

MIHKEL MARIPUU (POSTIMEES)

Mis puudutab aga Mustlasse üles pandud kaamerasilmi, siis usutavasti ei puista keegi enam prügikastidesse ehitusprahti. Loodetavasti on neist aga rohkemgi abi.

KARL-EDUARD SALUMÄE

KOMPVEK

««Klassiruumis toimuva kontrollimisega peaks hakkama saama õpetaja või kasvataja,» ütleb inspektsiooni juhend kaamerate kasutamise kohta.» Minu arvates peaks õpetaja peamine ülesanne olema õpetamine. Kui ta peab ka politseinikku mängima, siis paluks talle eraldada kumminui ja kindlustada seadusandlusega, et tal on õigus seda kasutada. Eelnev lause on meelega üle võlli – selleks, et absurd paremini välja tuua.

Rein Ermi kommentaar uudisele «Tunni filmimine tekitab andmekaitsjates küsimusi»

Nädala parima oma nime all sakala.ajaleht.ee kommentaariumisse postitatud arvamuse eest maksab Sakala 10 eurot puhtalt kätte. Kui näed siin oma kommentaari, võta ühendust aadressil karl.salumae@ajaleht.ee.

NÄDALA NÄGU

Mängiv legend

Viljandi käsipallimeeskond on 40 aasta jooksul Eesti meistrivõistlustel medalile jõudnud kuus korda. Neist neljal korral on sellesse kuulunud ka 38-aastane Marko Koks. Selle nädala teisipäeva õhtul vedas ta mängiva treenerina Viljandi HC viimase kahe aasta jooksul teist korda pronksmedalini: rõkkava kodupubliku silme all alistas meeskond tugeva vastase, HC Viimsi / Tööriistamarketi.

Kolmandast kohast enamat polegi Viljandi HC saavutanud. Mõneti võib seda tulemust võrrelda aga esikohaga, sest kaks käsipallivõistkonda, HC Kehra ja Põlva Serviti, on teistest peajagu üle. Koksi sõnutsi nimetavad mängijad ise kolmandat kohta amatööride kullaks.

Veel mõni aasta tagasi Eesti koondisse kuulunud Marko Koks on Viljandi käsipallimeeskonna legend. Ta on kogu oma karjääri siin mänginud, rääkimata sellest, et väljakul olles tuleb tal ühtlasi täita treeneri kohuseid. Nagu tulemused näitavad, saab ta selle kõigega väga hästi hakkama.

KARL-EDUARD SALUMÄE

MARKO SAARM

UUDISED

Toimetaja MARKO SUURMÄGI, 433 0042, sakala@ajaleht.ee

46

Tänavuses kooliõpilastele mõeldud ennetusprogrammis «Suitsuprii klass» osales Viljandimaalt 19 kooli 56 klassi, kellest katkestas kümme. 46-s programmi lõpetanud klassis õpib umbes 670 õpilast.

Noored mängivad diplomilavastust

Viljandis saab 14. mail näha Eesti muusika- ja teatriakadeemia lavakunstikooli 26. lennu diplomilavastust «Hüvastijätt juunis». Lennu juhendaja on Tiit Ojasoo.

«Hüvastijätu juunis» on lavastanud Andres Noormets ja see esietendus jaanuaris Endla teatris. Lavastust saab näha veel vaid kahel korral, neist üks on järgmisel kolmapäeval Ugala teatris.

«Hüvastijätt juunis» on Siberi Tšehhoviks tituleeritud Aleksandr Vampilovi esimene näitemäng. Vampilov uppus noorelt Baikali järve, aga temast järele jäänud lood on olulised ka tänapäeval.

26. lennu juba sel kevadel lõpetavatele näitlejatele on see viimane diplomilavastus. Näidend räägib ülikooli lõpetavate inimeste valikutest, nende lootustest ja pettumistest ning see kõik on nii kurb kui ka pööraselt naljakas. Vampilov ei armasta mustvalgeid lahendusi – ühte võites kaotad sa alati teise. Ja kuidagi peab edasi elama, kui peod on peetud, kool saab läbi ja päris maailm ootab, et noored astuksid ellu ning saaksid millegi ilusa ja olulisega hakkama.

Lavastuses mängivad Jaanika Arum, Markus Dvinjaninov, Marian Heinat, Linda Kolde, Rea Lest, Jörgen Liik, Roman Maksimuk, Veiko Porkanen, Helena Pruuli, Jarmo Reha, Reimo Sagor, Simeoni Sundja, Kärt Tammjärv, Ragnar Uustal ja Linda Vaher. (Sakala)

Lavakooli 26. lend mängib Viljandis viimaseid kordi diplomilavastust «Hüvastijätt juunis». ENDLA TEATER

Kaare kooli tööõpetuse õpetaja Harri Künnapuu näitab, kuhu kerkivad töötoa seinad ning kuhu viiakse eest tööpingid ja puitmaterjal, mille on annetanud aktsiaselts Dold Puidutööstus ja osaühing Eesti Höövelliist.

HARIDUS

Kool võitleb töökoja eest

SIIM PIIRAK
siim.piirak@ajaleht.ee

Et rajada klaasi- ja keraamikatöökoda, korraldab Kaare kool heategevuslaada ning loodab raha koguda ka kodanikualgatuse korras.

Töökoja ehitamiseks algatatud projekti eest seisvad õpetajad Griseldis Luist ja Harri Künnapuu leidsid, et uut arendavat tegevust on lastele hädasti tarvis.

Luist ütles, et iga omandatud oskus tuleb tulevikus kasuks. «Näiteks klaasilõikamise oskus,» tõi ta välja ning lisas, et saviga tegelemine rahustab.

Töötuba nõuab veel 2187 eurot. Õpetajate sõnul on puudu sulatusahju raha. Otsustanud endast maksimumi anda, pöördusid nad avalikkuse poole. Nii on abipalve riputatud veebiplatvormi Hooandja ning 16. mail korraldatakse koolimajas heategevuslik kontsert ja laat.

Laada tarvis on ühte teise korruse klassi korjatud kuue suure laua jagu puidust müügikraami: lõikelaudu, kandikuid, mänguasju, küünlajalgu ja taburette. Õpetajad ja töötajad plaanivad valmistada koogikesi ja kohvi, mida kontserdi kõrvale pakkuda. Nii on Luisti sõnul igal töötajal plaani õnnestumises täita oma väike osa.

Kooli direktori Marika Hiie arvates on Hooandja ainult ühe asjaolu tõttu veidi halb valik. Nimelt kui 9. juuniks summat kokku ei saada, kantakse raha veebivärava poliitika kohaselt toetajatele tagasi.

Künnapuu aga leidis, et hädapärast on nad nõus isegi laenu võtma, et töötuba siiski tuleks. Direktor rõhutas, et töömehed, kes ruumi ehitama hakkavad, ei saa selle eest kopikatki, raha kulub ainult vahenditele. Ehitamiseks korraldatakse esimese hooga talgud ning koolimaja meespere hoolitseb juba selle eest, et seinad püsti saaks.

Kooli töötajate sõnul on kasvava õpilaste arvuga koolis tööõpetusel ja käelistel tegevustel tähtis osa ning ka lastele meeldib see väga.

Ruumi ehitamine ja sisustamine läheb maksma 3700, sulatusahi 2800 ning töövahendid ja klaasilihvimisaparaat 644 eurot. Projekti on juba toetanud Viljandi linnavalitsus ja kool ise.

Iga Hooandjas tehtud annetuse eest pakub kool vastutasuks kingitusi alates küünlaalusest kuni personaalse tunnini töötoas.

Kood avab Hooandjasse riputatud abipalveni juhatava loo.

Ehitustööd liiguvad Kauba tänavale

Esmaspäevast laieneb Viljandi vanalinna tänavate remont Kauba tänavale, kus eemaldatakse teekate ning hakatakse järk-järgult torustikku lahti kaevama.

Viljandi linnavalitsuse pressiesindaja Johan-Kristjan Konovalov teatas, et samal ajal kui kaevetööde põhirõhk langeb Kauba tänavale, hakatakse Väike-Turu tänavale paigaldama munakivikatet. Et tee saaks korralikult kivistuda, autosid sellele lõigule nädala jagu ei lubata. Sel ajal palutakse kohalikel elanikel jätta oma sõidukid naabruses asuvatesse parklatesse ja ettevõtetel tuleb suurema sõidukiga piirkonda pääsemine kooskõlastada kohapeal töödejuhatajaga.

Graafiku järgi peaks ehitus Väike-Turu tänaval olema lõppenud juuni keskpaigaks, Kauba tänaval kuu aega hiljem.

Väike-Turu tänaval töötava osaühingu Suja Ehitus juhataja Rando Sepp kinnitas, et kõik on kulgenud ladusalt ning ootamatusi, mis oleksid graafiku segamini löönud, pole ette tulnud.

«Tegelikult oleme graafikust koguni nädala võrra ees,» märkis Sepp.

Aprilli algul alanud rekonstrueerimise käigus ehitatakse Kauba ja Väike-Turu tänaval välja tänapäevane sademe- ja reoveetorustik, parandatakse kommunaalteenuste kättesaadavust ning taastatakse ajaloolised munakivitänavad koos valgustusega.

Viljandi linnavalitsus palub töödest põhjustatud ebamugavuste pärast vabandust. (Sakala)

Seni on ehitajad toimetanud Väike-Turu tänaval, peagi asuvad nad tegutsema aga Kauba tänaval. MARKO SAARM

Balletifilm mitte ainult balletist

Teisipäeval, 13. mail kell 19 saab Viljandis Sakala keskuses näha Ruti Murusalu dokumentaalfilmi «Ballettmeister», milles Eesti tuntumaid koreograafe Mai Murdmaa mõtestab tantsu olemust oma elu ja loomingu kaudu.

Film on kahe aasta vältel jäädvustatud rännak läbi rahvusvaheliselt tunnustatud koreograafi Mai Murdmaa loomingulise maailma. «Ballettmeister» visualiseerib koreograafiat, kuid eelkõige mõtestab seda.

«Ideaal on kõrgemal kui mina,» arvab Murdmaa. «Täiust pole võimalik saavutada.»

Ometi on ta filmis täiuslik tantsu olemuse käsitleja, valgustades rahvusvahelise balleti lavataguseid ja avades koreograafi elustiili privaatseid nüansse.

Murdmaa on töötanud Estonia teatris aastatel 1956–1960 baleriinina, 1964–1973 ballettmeistrina ja 1974–2001 peaballettmeistrina. Ta on lavastanud USA-s, Ungaris, Soomes, Saksamaal, Venemaal, Ukrainas ja mujal. (Sakala)

Vello ja Vallo 2a
Kaksikud
Jõhvi

EO
Eesti Optik

TOPELT ALLAHINDLUS!
-25%
RAAMID JA KLAASID

Nägemise kontroll prillitellijatele TASUTA!
Eelregistreerimine telefonil 433 3322
E- R 9 - 18
L 9 - 13
Viljandi, Tartu tn 3
Täpsemad kampaanireeglid kauplusest ja kodulehelt: www.optika.ee
* Pakkumine kehtib raamide ja klaaside koosostul

Heimtali õpilane sai presidendilt auhinna

TIINA SARV
tiina.sarv@ajaleht.ee

Mullusel pärandkultuuri aastal välja kuulutatud 15. ajaloouurimuste võistlusel «Pärand on pärandus» pälvis presidendi auhinna Heimtali põhikooli õpilane Mait Allas.

IMBI-SIRJE TORM

Mait Allas käis Tallinnas riigiarhiivis ajalooürikuid uurimas.

Võistlusest tehti kokkuvõtted ja peeti lõppkonverents 2. mail Tartus.

Kuigi kultuuripärandi süda oli Viljandis, mis kandis pärandilinna tiitlit, siinsed õpilased võistlusest osa ei võtnud. Maakonda esindas vaid Heimtali põhikooli kaheksanda klassi õpilane Mait Allas. Ta pälvis võistlusel hinnalise raamatupreemia ja tänukirja presidendi innustava soovitusega jätkata Eesti ajaloo uurimist tulevikuski.

Mait Allase 50-leheküljeline töö kandis pealkirja «Ma ise ajaloo tegija – pärandi looja». Töö valmis ühe väljapaistvama noorte kodu-uurijate juhendaja, ajalooõpetaja Imbi-Sirje Tormi käe all.

Imbi-Sirje Torm rääkis, et Mait alustas kodu-uurimist juba kolmandas klassis ja on varem koostanud kaks põhjalikku pärimuslikku tööd: «Heimtali ringtalli uus hingamine – spordihoone» ja «Heimtali mõisahäärber-koolimaja».

«Mait lähtus tõsiasjast, et ajalugu loovad inimesed. Inimestest jäävad jäljed. On oluline, millise jälje sa endast jätad,» rääkis õpetaja ja lisas, et Mait ise on olnud kimpus oma kärsitu loomusega. Kui õppehinded on tal enamasti väga head, siis kiiduväärset käitumishinnet ei ole õnnestunud alati saada.

«Kas suudan oma unistused realiseerida ning millise pärandi jätan mina oma pere ja kooli lukku?» Need olid küsimused, millele Mait Allas oma uurimistöös vastata püüdis.

Maidu suur huvi on Imbi-Sirje Tormi sõnul Heimtali mõisa ajaloo uurimine, noorgiidina tegutsemine, samuti igasuvised üleriigilised kodu-uurijate ekspeditsioonid Eestis.

Mõisaolustikku sisse elada on aidanud õpetaja kirjutatud mõisateemalistes etüüdides mängitud mõisaproua, opaka koka, härra ja talupoisi roll.

Ajaloo erilisest võlust sai Mait osa, käies koos juhendajaga arhiivides Tartus ja Tallinnas.

Imbi-Sirje Torm tunnustab noormehe mitmekülgsust: ta mängib edukalt sulgpalli, on noorkotkas ja koolis tugev ka reaalainetes. Ta läbis interneti vahendusel edukalt viiekuised Tartu ülikooli teaduskooli füüsikakatsed ning on võitnud Viljandi linnapea August Maramaa nimelise matemaatikavõistluse.

«Maidu uurimistöö on näide, et ka oma tegevuse kirjalik jäädvustamine koolipõlves on pärand, üks rahvuslike väärtuste mõtestamise viise. Kõige tähtsam, et kirjapandu on aus,» võttis Imbi-Sirje Torm tehtu kokku.

Ekseko staažikaimad töötajad eemaldasid Ülle Eltermaa (vasakul) eestvedamisel mälestuskivilt katte. Neile elas kaasa Rakvere Farmide juhatuse esimees Teet Soorm (paremal). MARKO SAARM

KURIOOSUM

Ekseko püstitas sea auks uhke ausamba

ÜLLAR PRIKS
yllar.priks@ajaleht.ee

Eile valitses seakombinaadi õuel pidulik õhkkond. Praegune aktsiaseltsi Rakvere Farmid lipulaev tähistas 40 aasta möödumist esimese seapõrsa sünnist.

Tähtsat sündmust olid tunnistama kutsutud endised ja praegused töötajad, peeti kõnesid ja söödi vennaihu.

Farmi peaveterinaar Ülle Eltermaa tuli äsja rajatud seakombinaati tööle 1974. aasta aprillis. Üsna pea oligi käes rõõmupäev: 9. mail nägi ilmavalgust esimene põrsas, kes toonase majandi juhataja Tomas Sooaluste auks Toomaseks nimetati. Tubli kult sai nautida nelja ja poole aasta jagu viljakat elu ning suri loomulikku surma. Ta maeti pidulikult valgete linade vahele seatuna kombinaadi legendaarse direktori Vello Tire kabineti akna alla.

Sünnikuupäev on segane

Teadjad kõnelevad, et kuldihakatis sündis tegelikult päev varem, kuid seda hoiti saladuses, sest suursündmuse võidupühaga sidumine tundus eriti väärikas. Ülle Eltermaa ei kippunud lugu kinnitama ega ümber lükkama. «Samas, Tiret tundes, pole miski välistatud,» muheles teenekas veterinaar.

Eltermaa meenutuste järgi töötas Toomas paarituskuldina paar aastat, ent lõpu poole olevat tema iseloom üpris ebameeldivaks muutunud. «Tal ei lastud ju loomulikku elu elada, kõik silitasid ja patsutasid aina. Nii kippus ta paaritudes juuresviibivaid töötajaid isegi ründama.»

Aga kas praegu on siis farmis Toomase lapselapselapselapsed? Peaveterinaari väitel võib kuulsast kuldist geneetiliselt isegi mingeid jälgi alles olla. «Kuldid said hiljem kõik mujalt sisse ostetud, emiseid pole aga toodud ja emaliini kaudu võib täitsa midagi olla,» lausus Eltermaa.

Samas muutub sea geneetika kiirelt. «Kuuekuuselt on siga lihaküps, kaheksakuuselt suguküps. Viieaastane loom on tegelikult oma elutöö teinud,» nentis veterinaar.

Miks alles nüüd?

Toomas suri 1979. aasta septembris. Tema vahepealseid ümmargusi sünniaastapäevi pole tähistatud. Farmi arendusdirektori Andres Veide sõnade kohaselt olid selle põhjuseks kindlasti vahepealsed keerulised ajad.

«1993. aastal oli põllumajandusreform ning on puhas ime, et ellu jäädi,» lausus Veide.

Ülle Eltermaa meenutuste järgi moodustati Ekseko ümbruskonna kolhoosidest. 1979. aastani toodeti järelkasvu loomuliku paaritumisega ja kulte oli kombinaadis väga palju. «Tollal oli kümme põrsast pesakonna kohta lagi, praegu on aga ühel emisel teinekord isegi üle kahekümne põrsa ning emis enam kõrvalise abita poegimisega hakkama ei saa.»

Kui algusaastatel oli kombinaadis umbes 3000 emist ning toodeti 54 000 siga aastas, siis praegu on need arvud mitu korda suuremad. Kunagine eksperimentaalne sealihatootmise kombinaat on Rakvere lihakombinaadile kuuluvate Rakvere Farmide osa ning annab kolmandiku kogu Eesti sealihatoodangust.

Ringhääling ja Sakala keskus otsivad reportereid

Eesti Rahvusringhääling (ERR) ja Sakala keskus on korraga asunud otsima Viljandi uudiseid kajastavat reporterit. Esimene neist tahab tööle võtta tele- ja raadioreporteri, teine ainult raadioajakirjaniku.

ERR-i kava järgi peaks uus reporter oma esimesed lood Eesti Televisioonile ja Vikerraadio uudistele tegema juuli lõpul folgipeo ajal. Seejärel jätkab ta väljaõpet ning alustab igapäevast tööd sügisel. Rahvusringhääling ootab kandidaatidelt sooviavaldusi 26. maiks.

Sakala keskuse otsitava raadiokorrespondendi töökoha lõi poolteist kuud tagasi Viljandi volikogu ja see on uudne kogu Eestis. Korrespondent hakkab tegema raadiouudiseid, kuid ise ta ühesski raadiojaamas tööle ei asu.

Viljandi linnapea Ando Kivibergi selgituste kohaselt hakkavad uudised kõlama Lõuna- ja Kesk-Eesti erajaamades, nimetatud on Lõuna-Eestis levivat Ring FM-i ning peamiselt Järvamaal kuuldavat Kuma Raadiot.

ERR teatas kevade hakul, et koondab oma senise Viljandi korrespondendi Piret-Päiv Risti ning laiendab siinse korrespondendipunkti tööd nii, et siit hakkaksid peale raadiouudiste ERR-i kanalitesse jõudma ka telelood. ERR-i juhi Margus Allikmaa selgitusel sai Rist oma tööga Viljandis väga hästi hakkama, kuid telereporteriks ta ei sobi.

Viljandi linnavalitsusega oli Allikmaal oma sõnul kokkulepe, et 15. aprillist koondatud Piret-Päiv Rist hakkab tööle linna palgal. Seejärel lõigi linnavalitsus uudse ametikoha, kuid Risti sellele asumine pole kindel, sest välja on kuulutatud avalik konkurss. (Sakala)

Viljandi maavanema Lembit Kruuse sõnade saatel läksid kooliõpilased eilse Euroopa päeva puhul Viljandis orienteeruma ja Euroopast teadmisi hankima.

2 × ELMO RIIG

TÄHISTAMINE

Õpilased orienteerusid koduses Euroopas

SIGRID KOOREP
sigrid.koorep@ajaleht.ee

Esiti uuriti ligi 60 põhikooliõpilase käest, mis seos on betoonmaasikatel Kondase keskusega ja kui kaua mängiti 2009. aastal Koidu seltsimajas Guinnessi rekordi purustamiseks trummi.

Need küsimused alustasid Viljandi linnaraamatukogus eilset Euroopa päevale pühendatud orienteerumismängu, milles osalejaid oli 15 võistkonna ehk ligikaudu 60 kooliõpilase jagu. Orienteerumismängu autor, Viljandi maavalitsuse arenguja planeeringuosakonna peaspetsialist Katrin Reimo tähendas, et eriti palju oli mängijaid Paalalinna koolist.

Selle kooli õpilased märkisid küll, et eks see ikka õpetaja oli, kes neid Euroopa päeva sedaviisi tähistama suunas, aga kui nad linnatänavatele jõudsid, asusid nad põnevusega Euroopast ja kodukohast teadmisi hankima.

See ruutkood avab Sakala uudise, millele on lisatud aadress, kust saab vaadata õpilaste tehtud pilte.

Tarkused tulid mängides

Orienteerumismängu stardiplatsiks olid Viljandi linnaraamatukogu kolmandal korrusel kaltsuvaibad ja padjad, millel istuvatele osalistele esimesed juhtnöörid jagati.

Noored saatis linna Euroopat tundma õppima Viljandi maavanem Lembit Kruuse. Ta rääkis, et neil noortel on võimalus olla seesama vaba kodanik vabas maailmas, millest kunagi võis ainult unistada.

«Neid teadmisi Euroopast mõõdetakse ja hangitakse täna põnevalt – mängu kaudu,» tähendas Kruuse.

Katrin Reimo rääkis, et Euroopa päeva puhul on alati koolides käidud, aga seekord tuli mõte teha ülelinnaline orienteerumismäng.

Alustuseks jagati teelistele kätte linnakaardid. Iga võistkond sai erineva rajamärgistuse, mis pidi teda kolme tunni pärast juhatama lõpuülesandeks avatud noortetehasesse.

Postkaart sõbrale

Osalised rääkisid pärast tulemuste kontrollimist, et mäng läks enam-vähem hästi.

«Maasikate saba näitab Kondase keskuse poole,» teadis Paalalinna kooli üheksandas klassis õppiv Karmen Kaljula esimese küsimuse vastust. Viktoriini koostaja oli pakkunud välja variandid, et Kondase keskuse poole näitab maasikate punane ots või seos puudub üldsegi.

Kui orienteerujad olid linnaplaani kätte saanud, tuli esmalt nõu pidada, kustkaudu on kõige otstarbekam esimese kontrollpunktini jõuda.

Kui noored pärast esimese ülesande lahendamist linna peale lasti, oli esiti sahmimist palju. Oli neid, kes kiiruse mõttes jalgratta järele haarasid, neid, kes, plaan käes, aru pidasid, ja neidki, kes lihtsalt maavalitsuse poole teele asusid ning alles hiljem märkasid, et esimene punkt jäi hoopis vastassuunda.

Igatahes tuli retke käigus teha Viljandist ka foto, mida võiks justkui postkaarti saata teises Euroopa riigis elavale sõbrale.

Et need Viljandi vaated pelgalt orienteerumismängu osalistele imetleda ei jääks, oli ülesanne fotod üles laadida Europe Direct Viljandi lehele Facebookis. Selleks uurisid korraldajad, kas võistkondades on vähemalt ühel liikmel nutitelefon, millega internetti kasutada. Ilmnes, et sellisest sidevahendist tänapäeva Euroopa noortel puudust pole.

Parimaid orienteerujaid ootasid auhinnalaual Euroopateemalised meened, näiteks kruusid, termostassid, mälupulgad ja sulgpallikomplekt.

Emale saab õisi korjata mahajäetud nartsissivälult

EGON VALDARU
egon.valdaru@ajaleht.ee

Tarvastu valla serval mahajäetud talu heinamaal õitseb igal kevadel tuhandeid nartsisse, mida keegi ei nopi, ehkki neid saaks sealt hõlpsalt sületäite kaupa koguda kas või vikatiga niites.

Naabrite jutu järgi on talu omanikud linna kolinud ja nartsissid on mälestus minevikust, mil nende lilledega sai hõlpsalt raha teenida. Ka Suure-Jaani külje all on üks mahajäetud nartsissiväli ning õitega kaetud põlde võib leida mujaltki.

Ettevõtlik mees teenis varanduse

Pikki aastaid Jorjeni lillepoodi pidanud ja lilli kasvatanud Enn Paasi jutu järgi võis Vene ajal ettevõtlik inimene lillekasvatusega terve varanduse kokku ajada ja teenida kevadise hooajaga peaaegu maja hinna. Ta teadis tuua näite mehest, kes müüs rekordaastal 160 000 nartsissiõit.

«Nartsissi eest küsiti naistepäeval rubla ringis. Tulbiõis maksis poolteist või kaks rubla ehk sama palju kui kilo sealiha,» meenutas Enn Paas.

Ehkki nartsissidest maksti vähem, oli neid tema jutu järgi lihtsam kasvatada ja hõlpsam vedada. «Lilli kasvatada oli toona palju tasuvam kui riigitööl käia. Isegi väikesed põlve otsas nokitsejad teenisid kevadega rohkem kui riigitööl terve aastaga,» sõnas ta. Keskmine kuupalk oli 30 aastat tagasi umbes 150 rubla.

Nartsissid päästsid pühakoja

Iga aasta maikuus õitseb ka Pilistvere kiriku ümber tuhandeid nartsisse. Sealse pikaaegse kirikuõpetaja Vello Salumi jutu järgi olid just need lilled kohaliku koguduse päästjad. Tema rajas kiriku juurde nartsissipõllu ning kuna naistepäeval olid lilleletid tühjad, läksid kõik õied hõlpsalt müügiks. Toona ju välismaalt lilli ei toodud ning riigimajandid neid ei kasvatanud.

«Nartsissiõied aitasid meil selle rumala nõukogude aja üle elada,» sõnas Vello Salum. Nende müügist saadud rahaga osteti auto, tehti kirikus remonti ja maksti tööd teinud üliõpilastele. Salum meenutas, et müüs igal naistepäeval 40 000 õit. Sama tegid teisedki pastorid.

«Mina kasvatasin nartsisse Pilistveres, aga ajatasin Põltsamaal isamaja köetavas kasvuhoones,» meenutas ta. Augustikuus ladus ta sibulad Bulgaaria tomatikastidesse ja viis need õunapuude juurde lehtede alla talve ootama. Kasvuhoonesse pani ta need jaanuari keskel.

«Nartsiss tahab rammusamat mulda ja pärast ajatamist paar aastat kusagil põllul jõudu koguda,» kõneles Salum. Ta ütles, et kui õied närtsima hakkavad, on mõistlik nupud maha lõigata, siis läheb õievarre vägi sibulasse.

Lillepoe pidaja Vello Pille sõnutsi oli lillede, sealhulgas nartsisside kasvatamine Vene aja lõpul äärmiselt tasuv, sest elekter ja kõik muu oli väga odav, aga õitest saadav hind korralik.

«Nüüd on tehtavad kulutused väga suured, aga õite hind Hollandist ja mujalt tulevate õite survel väga väike. Talvel ei ole mõtet nartsissi ajatada, sest energia maksab väga palju, mõistlikum on neid sisse osta,» kõneles lillepoodnik.

SELGITUS

AARE KALLAS, lillepoodide pidaja

Emadepäeval ostetakse väga palju potililli, nii tuppa kui õue amplitesse. Tulp ja nartsiss on samuti populaarsed, aga tänavu õitsesid nartsissid kuumalaine tõttu varakult ära, seega neid poodides napib. Kõige suurem lillemüük on naistepäeval, seejärel tuleb emadepäev. Palju müüme ka koolide lõpetamise ajal, aga kuna lapsi jääb vähemaks, kahaneb see osa järjest.

Tarvastu valla serval mahajäetud talu heinamaal õitseb igal kevadel tuhandeid nartsisse, mida keegi ei nopi.

ELMO RIIG

KLICK
SINU DIGIPOOD

Parim sülearvuti pakkumine!

PARIM HIND EESTIS

HP Compaq 15

ekraan 15.6" | AMD Dual-Core E1-2100 | Windows 8.1 | Radeon HD 8210 graafika
mälu 4GB | kõvaketas 500GB | aku tööaeg 4:45 | kaal 2,23kg

• DVD-kirjutaja • WiFi • USB3.0 • 2xUSB2.0 • HDMI

-33%
kuumakse alates 8.34
hind 299.-
tavahind 449.-

360 kraadi ulatuses pööratav ja volditav disain!
HP Pavilion x360
-20%
kuumakse alates 10.92
hind 399.-
tavahind 499.-
vaata lisaks: KLICK.ee/x360

Neljatuumalise jõudluse superpakkumine!
ekraan 15.6" | AMD Quad-Core A4-5000M | Windows 8.1 | mälu 4GB | kõvaketas 500GB | Radeon HD 8330G graafika | kaal 2,28kg | aku tööaeg 9:00
-33%
GARANTII 3 AASTAT
HP Pavilion 15-n250sy
• kõvaketta kaitsesüsteem
• suurepäraste värvidega BrightView LED ekraan
• kuni 1980MB AMD Radeon HD 8330G graafika
• DVD-kirjutaja • WiFi • 2xUSB3.0 • 1xUSB2.0 • HDMI
kuumakse alates 10.92
hind 399.-
tavahind 599.-

Võimekas sisu üliõhukeses kestas!
ekraan 15.6" | Intel Core i5 3337U | Windows 8.1 | mälu 4GB | kõvaketas 500GB | aku tööaeg 6:00 | kaal 2,1kg
-28%
Lenovo IdeaPad S500
• mittepeegeldav pinnaga ekraan
• Intel HD 4000 graafika • WiFi
• Bluetooth 4.0 • USB3.0 • 2xUSB2.0 • HDMI
kuumakse alates 13.49
hind 499.-
tavahind 699.-

Soodsaim valik!
DIGIKAAMERA
Fujifilm FinePix AX650
-14%
• 16 MP • 5x opt. suum (33-165mm)
• 2,7"/6,8cm ekraan
• 720p HD video • stseenituvastusega autoreziim
59-
tavahind 69.-

Stiilne ja soodne nutitelefon!
NUTITELEFON
Sony Xperia E
LUKUVABA -40%
89.-
tavahind 149.-
OS. Android 4.1.1. | protsessor Cortex-A5 1GHz | mälu 4GB | ekraan 3.5" 320x480 | kõne-/ooteaeg 6/530 tundi | kaal 115,7g

Parima hinna ja võimsuse suhtega nutitelefon!
NUTITELEFON
Samsung Galaxy S3 mini VE
Uus 2014a. mudel
LUKUVABA -50%
kuumakse alates 4.48
hind 149.-
tavahind 299.-
OS. Android 4.2.2. | protsessor Cortex-A9 1.2GHz | mälu 8GB | ekraan 4" 480x800 | kõne-/ooteaeg 8/320 tundi | kaal 112g

Ere. Kiire. Sale.
NUTITELEFON
Samsung Galaxy S3
LUKUVABA -58%
kuumakse alates 7.05
hind 249.-
tavahind 599.-
OS. Android 4.3. | protsessor Quad-Core 1.4GHz | mälu 16GB | ekraan 4.8" 720x1280 | kõne-/ooteaeg 21/900 tundi | kaal 133g
CORNING Gorilla Glass

Ülivõimas tolmu- ja veekindel nutitelefon!
NUTITELEFON
Sony Xperia Z
LUKUVABA 4G -53%
kuumakse alates 9.22
hind 333.-
tavahind 719.-
OS. Android 4.3. | protsessor Quad-Core 1.5GHz | mälu 16GB | ekraan 5" 1080x1920 | kõne-/ooteaeg 11/550 tundi | kaal 146g

Kampaania kestab 03.05.2014 - 31.05.2014. Kauba on piiratud koguses. Kõik pildid on illustratiivsed. Naidatud kuumakseid on arvutatud tingimusel, et järelmaksu lepingu perioodiks on 60 kuud.

Eriti hea hinnaga iPhone!
NUTITELEFON
Apple iPhone 4S
LUKUVABA -42%
kuumakse alates 9.52
hind 345.-
tavahind 599.-
CORNING Gorilla Glass
OS. iOS 7 | protsessor Cortex-A9 1GHz | mälu 8GB | ekraan 3.5" 640x960 | kõne-/ooteaeg 8/200 tundi | kaal 140g

Stiilne, kompaktne, võimas ja veekindel nutitelefon!
NUTITELEFON
Sony Xperia Z1 Compact
LUKUVABA -25%
4G
kuumakse alates 12.20
hind 449.-
tavahind 599.-
OS. Android 4.4. | protsessor Quad-Core 2.2GHz | mälu 16GB | ekraan 4.3" 720x1280 | kõne-/ooteaeg 18/670 tundi | kaal 137g

32" 80cm | DVB-T/C digituunerid | USB salvestus | USB VIDEO DIVX HD MP3 JPG | A energiaklass
LED LCD-TV KONKA GDL32AC519
Uskumatu hinnaga kvaliteetne LED LCD teler!
-42%
kuumakse alates 5.77
hind 199.-
tavahind 349.-

Meil on parimad kaamerapakkumised!

Et saaksid oma kaameraga paremaid pilte teha, anname mais kaameraga kaasa asjaliku statiivi!

Kõigi alates 100€ Canon, Fujifilm, Nikon, Samsung, Olympus ja Pentax/Ricoh kaamera ostul saab kingiks KN-TRIPOD30 **väärtusega 35€.** Kõigi Canon, Nikon ja Pentax DSLR kaamera ostul saab kingiks CL-TP2800 **väärtusega 44.90€.**

www.klick.ee
osta kodust lahkumata

Tähelepanu: Järelmaks on finantskohustus.
Enne järelmaksu lepingu sõlmimist tutvuge vastava teenuse tingimustega ning vajaduse korral konsulteerige asjatundjaga.
UNO järelmaksu pakkujaks on Kaupmehe Järelmaks OÜ. **Krediidi kulukuse määr on 25.56% aastas järgmistel näidistingimustel: järelmaksu summa 500€, intressiga 10.9%, tagastamise tähtaeg 3 aastat, lepingutasu 24.90€.**
Arvutus on ligikaudne ning võib erineda Teile pakutavatest tingimustest. Soovitame tutvuda järelmaksu infoga aadressil www.klick.ee/jarelmaks.

KLICK VILJANDIS: Viljandi Centrum (E-R 9-19, L 9-17, P 9-15) 6 668 166 | viljandi@klick.ee

Kas see on lembehetk või ühistu koosolek? Võta nüüd kinni. Perekondliku eluviisiga koprad on tihtilugu ninapidi koos. 3 × MARKO SAARM

NÄRILINE

Koledate kikudega ehitustööline reklaamib hambapastat

ÜLLAR PRIKS
yllar.priks@ajaleht.ee

See umbes 30-kilone öise eluviisiga vee-elukas on paljudele tuttavaks saanud eeskätt teleri vahendusel. Reklaamipauside ajal oleme näinud teda lastele õpetamas suuõõne hügieeni ning Disney multikates tatsab ta ringi ehituskiivriga, vilistab S-tähte ja nüpeldab vastaseid oma kurikalaadse sabaga.

Õige: loomulikult käib jutt koprast ehk piibrist. Et seda tegelast looduses trehvata, läheb tarvis püsivust, kannatlikkust ja loomulikult õnne, sest tegelikult on ta arg ja ettevaatlik.

Kopra hambapasta reklaamnäoks sattumine on aga üsna irooniline, sest tema enda hambad on kõike muud kui säravvalged. Täiskasvanud loomal on need pruunikasoranžid ja kohati isegi musta kaariesetaolise lisandiga. Zooloog Nikolai Laanetu teab rääkida, et hambapasta-kobras muudab teadjad hoopis murelikuks, sest tõenäoliselt on ta üks haige isend.

Pirakas karvadeta saba mängib kopra elus tähtsat rolli. Ujudes kasutab ta seda tüürina. Ohu haistmise korral muutub see aga sõnumi edastajaks. Kui ta seda tohutu hooga lapiti vastu vett virutab, käib tõeline jõmakas. Mida suurem saba, seda suurem pauk. Ja mida suurem pauk, seda usutavam oht.

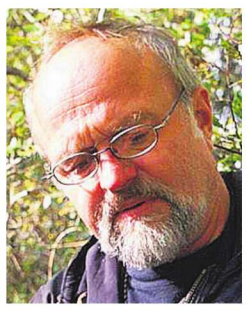

Nikolai Laanetu

Sabaga tavatsevad patsutada ka noored koprad. Selle peale pistab vana loom nina veest välja ja lihtsalt kontrollib olukorda. Kui ta aga ise korraliku nätaka paneb, on see kõigile ümberkaudsetele konkreetne käsk kaduda. Ja seda käsku kuulatakse. Põõsas istuv hobipiltnik võib siis objektiivid südamerahus kokku pakkida. Sel õhtul tal enam ei näkka.

Ahjaa, kopra puhul on just väljend «ohtu haistma» omal kohal, sest lõhnu tunneb ta hästi. Nägemine on tal seevastu üpris kehvake. Kobras pigem jätab meelde kogud, mida ta iga päev kaldal näeb. Nii et kui te ennast mõne jämedama puu ligidusse hoiate ja tuul on soodsas suunas, võite tema tegemisi tasahilju päris pikalt uudistada.

Veresoonerikkal sabal on suur roll ka kopra termoregulatsioonis. Selle kaudu saab ta kuumadel suvedel ennast jahutada. Muide, rohkem kui 15 külmakraadi korral kobras urust väljas ei käi, sest siis võib saba ära külmuda.

Ühe sellise külmahaavanditega isendi päästis Nikolai Laanetu kord ära. Tõi koju ja pani vanni. Paraku oli «sanatooriumis» ees veel üks hätta jäänud noor kobras. Poisid omavahel ei klappinud, suurem tegi pisemale otsa peale ja nautis hoolitsust edasi uhkes üksinduses.

Kopra ülejäänud keha katab kolmekihiline karvastik: aluskarv, kattekarv ja ohakas. Ohakad tekitavad vees liikudes kaitsva kile ning loomale jääb ümber õhukiht umbes nagu sukeldujal skafandris.

Tubli töömees

Disney koprakuvand pole sugugi õhust võetud. Kobras on üks väheseid loomi, kellele on iseloomulik nii-öelda tsementeeriv tegevus. Ta paneb okste ja puude vahele muda ning pressib selle sinna kinni. Ja milliseid urusüsteeme ta ehitab! Varjeurud, varje-toitumisurud, pesaurud, kuhilpesad... Et urgudes oleks tagatud sobiv mikrokliima, peavad need ulatuma osaliselt vee alla.

Kaitseks külma ja kutsumata külaliste eest on koopasuu tervenisti vee all. Vesi on kopra kodule justkui ukse eest. Kui veetase alaneb, ehitavad loomad uued urud sügavamale ja plommivad vanad okstega kinni. Selleks et kodu vee alla saada, langetabki kobras puid ja ehitab paise, millest suuremad võivad tõsta veetaset lausa kaks meetrit.

Võimekas on kobras veel päris mitmes vallas. Näiteks suudab ta tänu müoglobiini kasutamisele vee all püsida kuni 20 minutit. Kui hemoglobiin seob veres hapnikku ja kannab seda laiali, siis müoglobiin teeb sama lihashapnikuga. Kui kobras sukeldub, võib tema südametegevus aeglustuda kuni 10 korda. Enamik verest pumbatakse väikese vereringe kaudu siis ajusse. Nii et pea töötab ja lihased kasutavad lihashapnikku. Lihtne!

Kobras on perekondlike eluviisidega: koos elavad emas- ja isasloom ning kahe põlvkonna järglased. Umbes kaheaastasena kupatatakse noored pesast minema. Kui iseseisva elu alustamine ei taha õnnestuda, tulevad nad läbipekstuna ja armilisena tagasi ning vanemad lasevad neil veel aastakese kodus olla. Siis aetakse nad aga uuele katsele. Kui pesakonnas on juba üle kolme aasta vanuseid loomi, tähendab see Nikolai Laanetu sõnul, et piirkonna asustustihedus on liiga suur.

Kui rääkida veel sarnasusest inimesega, siis ka kobras kogub talvevarusid: ta tassib koopasuu ligidusse vee alla ohtralt oksamaterjali.

Kulla hinnaga

Kunagi olid kopraliha ja -nahk kõrges hinnas. «Tema liha aminohappeline koostis on niisugune, et toetab inimese puudujääke. Selles on ka rikkalikult joodi. Üleüldse kõlbas kobras nii-öelda 101 haiguse raviks,» pajatab Nikolai Laanetu.

Kobras on kõiges põhjalik. Enne söögilauast ära ei lähe, kui taldrik on ilusasti tühjaks noolitud.

Kopranõre ehk sabajuure piirkonna näärmete eritis oli tema ütlemist mööda koguni sedavõrd väärtuslik, et kui aadlik maksis kullas, siis sai ta samas kaalus nõret vastu.

Kopranõre on tugeva antiseptilise toimega. Zooloogi andmeil kasutasid inimesed seda stomatiidi ehk suupõletiku puhul, naha desinfitseerimiseks ja isegi suu loputamiseks. Praegu ostavad prantslased kopranõret Valgevenest, Venemaalt ja Ukrainast ning kasutavad seda seepide ja lõhnaõlide puhul lõhnakinnistajana.

Nendingu peale, et kopraliha on küll hea, kuid spetsiifilise maitsega, ütleb Nikolai Laanetu: «Järelikult on looma valesti väärindatud ja lastud lihal nõrega määrduda. Kui teda küttida augustis-septembris, siis on ta valdavalt rohtsel toidul ning kasutab üsna vähe paju- ja lepakoort. Viimased on talle rohkem talvetoiduks ja ka pajukoor on üks omapärase maitse tekitajaid. Samas leidub pajukoores teatavasti looduslikku aspiriini. Seda võiks inimene isegi närida.»

Usk ja looduskaitse

Kopranahkse mütsi kandmine pidada aga lausa mõistust parandama. «Kui inimene midagi usub, siis see ongi vägi, mis paneb asjad liikuma,» lausub zooloog selle uskumuse kommentaariks ning lisab: «Küll on teada, et kopranahka võisid vanasti kanda ainult väga kõrged ülikud. Ka kopra küttimine oli rangelt reglementeeritud. Salaküttimine oli karistatav isegi surmanuhtlusega.»

Indiaanlased ja Siberi põliselanikud pidasid kopraid loomadeks, kelle sisse lähevad surnud inimeste hinged. «Selline uskumus oli vajalik, et tagada elementaarne looduskaitse. Kui sa arvad, et võid järgmises elus olla kobras, siis suhtud temasse teisiti,» leiab Nikolai Laanetu. «Ennemuiste toimis looduskaitse automaatselt, ilma paberimäärimiseta. Kui loomi oli vähe, kulus kõvasti energiat, et üks põder üles leida ja maha tappa. Nii jäeti põdrad rahule, kuni nende arvukus tõusis. Et pidevalt oleks toitu, peeti erakordseks patuks ka tiinete loomade tapmist.»

Kopra arvukust hinnatakse Eestis 16 000 ja 17 000 piirimaile. Viimastel aastatel on see langenud. Märgatav kahanemine oli zooloogi andmeil kaks talve tagasi. Põhjuseks ühelt poolt küttimine, teisalt ilvesed ja hundid, aga ka saarmad ja rebased, kelle toidulaual kobras tähtsat rolli mängib. Pesakuhilaid ja paise on lõhutud ka põllu- ja metsakuivenduskraavide korrastustööde käigus.

Kas laduda nüüd natuke müüri või minna sahvrit korrastama?

Ammustel aegadel jagus paksu kukruga meestel maju ehitades ilumeelt

TIINA SARV
tiina.sarv@ajaleht.ee

Arhitekt Jaak Reinula on südames vanade majade mees.

Ta on osalenud Sangaste mõisa ja Tartu laulupeomuuseumi restaureerimisprojekti koostamisel ning muinsuskaitseamet on teda taastamistöö eest mitu korda tunnustanud.

Reinula ise elab oma perega Viljandis Uueveski teel ja iseloomustab oma kodu humoorika soojusega.

«Eesti talumees sai linakasvatusega jõukaks ja ehitas linna maja, ikka natuke saksikuma. Välisuks on suur ja kahe poolega. Ent selle taga on ainult üks uks ja pisike esik. Ju sai aru otsa: tahtis teha küll nii, nagu mõisas nähtud, aga ei teadnud, mis häärberi ukse taga on. Edasi lähebki nagu talumajas. Selles suhtes on hoone äge, et toad on kolm meetrit kõrged, on õhku ja valgust. Ma ei tihka seal midagi suurt ette võtta, ei taha voodritki ära vahetada, kuigi soojapidavam võiks ju elamine olla.»

Tegime Jaak Reinulaga Viljandis väikese tiiru, et silmitseda põgusalt linna maju ja tänavaid. Edasi tuleb juba tema jutt.

Ilmarise 27 on maja, mida ma rõõmuga vaatan. See on ilusti korda tehtud, aga vana eestiaegne imidž on alles. Siin pole vist isegi laudist vahetatud. Parandatud on nõnda, et vana maja on jäänud oma olemuselt vanaks majaks.

Kõige hullem ongi see, kui pannakse puitmajale lisasoojustus peale ja aknad jäävad sinna, kus nad on, nii et välissein kasvab välja ja aknad jäävad auku. See rikub mulje ära. Aga siin on kõik ilus.

Jalaka 15 maja on hästi ilusti korda tehtud, vana eestiaegne vurhv on alles. Katus on veel toonasest betoonkivist, see on suudetud säilitada. Megakihvt, et selline asi on olemas. See maja on nagu kompvek. *Heimat*-stiil, natuke magus, hästi inimesesõbralik. Kiviaed on puitmaja juurde vahest natuke liiga võimas. Puitaed sobiks paremini, nagu otstes ongi.

Lina tänav on kihvt: 1950. aastate kõrgete viilkatustega majad. Enamasti on nad säilinud algses mahus, vaid natuke on üht-teist kõpitsetud. Kogu tänavapilt on äge, sest siia pole midagi sobimatut vahele ehitatud. On vahva vaadata, kuidas mütsikesed lähevad: igaüks natuke erinev, aga samas ühesugused. Miski ei häiri, selline mõnus aedlinna miljöö.

Niisuguseid maju peakski säilitama, sest kust meil seda viiekümnendate lõpu ja kuuekümnendate alguse arhitektuuri ikka ehedal kujul varnast võtta on.

Uku keskuse hoone tundus alguses väga vööras: järjekordne sändvitšist kokku keeratud kast, mida on roostes plekiga vääristatud. Ega ma ausalt öeldes ole seniajani selle mõttekusest aru saanud. Minu meelest on pealinna suurarhitektid seekord natuke lati alt läbi jooksnud. Aga kui mõelda, kuhu maailm liikunud on, ja teada, et selliseid hooneid ei hakata enam kunagi ehitama kivist, sajaks aastaks ja enamaks, siis see ehk ei olegi nii hull.

Olgu maja milline tahes, inimene saab oma kauba sealt kenasti kätte, funktsionaalselt asi toimib.

Võib-olla 25 aasta pärast on tema aeg ümber ja ta lükatakse maa pealt minema. Kaubanduskeskused sellisel kujul polegi väärtarhitektuurina mõeldud.

Kui vaadata vana, kivipoolset osa, siis see on isegi päris äge, aga jah, see roostes plekist tehtud sein...

Maramaa puiestee ja Tallinna tänava ristmikul on hästi uhke villa tüüpi maja. Nüüd on selle kõrvale ehitatud korterelamu, mille ma kohe ümber lükkaks. See maja selles kohas on nagu sadul sea seljas – kohutav. Kui ta oleks kuskil mujal, siis ma ei oskaks ta kohta midagi öelda, aga nii robustselt tulistada suvalist arhitektuuri vanasse keskkonda on lubamatu.

Vanad majad on hästi komponeeritud, aga häda on selles, et omanikel pole sageli jõudu neid korda teha. Seegi villa on räämas ja plekk-katuse asemel on eterniit, aga ta on ikka ilus.

Maramaa puiesteel on üldse ilusad majad, Eesti aja tipp.

Muksi majale ehk Villa Rosenbergile koostasin kunagi muinsuskaitse eritingimused. Seal oli üsna rikkalik ja detailirohke kultuurikiht, mis tuli inventariseerida. Eriti uhked olid mõned ahjud. Arhitekt Kalle Kadalipp tegi hoonele väga hea renoveerimisprojekti ja ka ehitaja oli kõrgel tasemel. See on näide, et mõnel hoonel läheb ikka lõppkokkuvõttes hästi.

Sellelgi majal on omad lood. Üks neist rääägib, et kunstnik Juhan Muksil oli seal üleval katuse all ateljee, kus ta vaatas aknast välja ja maalis oma kuulsaid pilte Viljandi järvest.

Kantreküla on ajalooline tööstusmaa tehasetööliste asuminga. Agulihõng on siin täitsa olemas. Iseenesest on need elamud inimsõbralikud, nad ei ole kalgid. Elukeskkond on üsna nunnu oma tagahoovide ja kitsaste tänavatega.

Siinsetel remonditud puitmajadel näeb päris palju auku aetud aknaid, mis on tüüpiline imagoloogiline viga. Ega need plastaknad kah ikka vanale puitmajale õiget nägu anna, aga soodsam hind teeb inimesed pragmaatiliseks.

Kui vana profiiliga laudis võetakse maha ja pannakse tänapäevane sile asemele, kaotab maja poole oma näost. Tal pole enam seda romantilist mängulisust ning tunne, et tahaks nagu nurgast hammustada, on kadunud.

Nisu tänava nurgal on näha algupärast laudvoodrit: mõned lauad on laiemad, mõned kitsamad, kuidas parasjagu palk jooksis, mitte ühtlane tehase toodang. Mõnel fassaadil näeb siin ka Viljandile omast 1920. aastate profiillaudist. Seda tehti veel Vene ajalgi, eestiaegse malli järgi. Tehakse ka praegu ja see on tänuväärt järjepidevus.

Linakaupmees Veldemanni uhkes villas elab praegu kolm peret ja selle kordategemine käib neile üle jõu. Kahjuks on maja ümbert õhk ära võetud – muud hooned ette ehitatud.

Vanadelt Viljandi fotodelt võib selle hoone endist hiilgust näha. See on oma aja märk, et edukad ilumeelega ärimehed ehitasid maju ning neid pärandati isalt pojale ja edasi pojapojale. Praegusel kiirel ajal sageli enam nii ei mõelda.

Pärnu maantee 13 maja on üldiselt ilusti korda tehtud. Plastakende profiilide proportsioonid on küll paigast ära, aga parem need kui üldse mitte midagi.

Tihtipeale on nii, et inimesed vahetavad vanad aknad välja ega mõtle sealjuures, millised need on. Aken on aken. Mõtlema peaks aga umbes nii: aknad on maja silmad ja kui nendega on midagi viltu, hakkab maja meile koledat nägu tegema. No kes see tahab koleda näoga majas elada?

Mõnikord saab rikutud fassaadidest aimu, vaadates vanu fotosid. Üsna tihti võib mõttes mõnele majale öelda, et küll aeg ja inimesed on sulle näkku kõvad haavad vajutanud.

Lauluväljak ja pärimusmuusika ait on Viljandi märgilised ehitised ning kiitust väärt. Aida klaasosale mõeldes olin kunagi kahtleval seisukohal, aga üks kogemus muutis seda. Tulin lossimägede poolt, päike paistis ja ma ei näinud klaasi, nägin vaid sellel peegelduvat rohelust. See oli fantastiline: suur klaasine hooneosa oli kadunud, nägin põlispuid, mis kiigutasid oma võimsaid rohelisi kroone.

Ametite maja iseenesest polnud algsel kujul sugugi halva arhitektuuriga hoone, aga kui sellele omal ajal korruseid juurde ehitati, muutus kogu arhitektuurne idee ning korralikust hoonest sai villaveski. Teine lugu on asukohaga: minu kindel veendumus on, et seda hoonet ei tohiks seal olla, sest ta sulgeb vaate lossimägedele ja auväärsele Viljandi mõisa peahoonele.

Siin oleks parim tulevikuperspektiiv taastatud Vabadussõja monument, mille tagant paistavad näiteks õnnepaleena rakendatud mõisahoone, etnost tugevdav lauluväljak ja pärimusmuusika ait ning taamal (miks mitte?) taastatud ordulinnus, meenutamaks, et vabadus ei ole teps mitte kergelt meile kätte tulnud.

Jakobsoni 15 maja on üks niinimetatud majakatest, mis püstitati eelmise iseseisvuse ajal ja mis pidi märkima, kui kõrge hoonestus linnas selles tänavaosas oleks pidanud olema. Sedasi hakati kunagi looma linna tulevikupilti.

Praegune Viljandi ei vaata pikemas perspektiivis ette. Kuigi meil on linna üldplaneering, jääb mulje, et käib üks suur hetkevajaduste ajel sahmimine. Olen seda planeeringuid tehes sageli märganud: peaks vaatama vähemalt 10–15 aastat ette, aga meil käib ajaarvestus valimistest valimisteni, elame tänases päevas. Isegi paljukirutud nõukogude ajal tehti planeeringuid pikemat perspektiivi silmas pidades.

Hea võrdleva näitena võiks tuua kunagi planeeritud Männimäe tee, mida ilmselt kunagi ei ehitata, kuid mille järele on akuutne vajadus ka tänapäeval. Valmis ehitatud Männimäe tee kaotaks nimelt pudelikaela Pärnu ja Riia maantee ristmikul. Seal on tõesti kitsas ja midagi ette võtta ei anna.

Würthi kaupluse olen ise projekteerinud. Sändvitš nagu ikka – mingit imet siin ei leiuta. Tuleb sellega leppida, et kauplusehooneid tehaksegi plekkpaneelidest.

Et firma müüb tööriistu, mutreid, kruvisid ja muud sellist kraami, on osa aknaid nagu kruvipead.

Maja seinad mõtlesin osaliselt kujundada sebravööndiliseks ja oli päris üllatav, et selline uitmõte omanikule meele järele oli. Nimelt selgus, et firma parima vastupidavusega profitooted on tähistatud Sebra märgiga, mis on eriti kõrge kvaliteedi tunnus. Mina seda ei teadnud, aga hoonele tekkis kohe oma lugu.

Gümnaasiumihoone on iseenesest huvitav, aga mina oleksin lahendanud selle põhimõtteliselt teisiti. Peasissepääs peaks olema vana koolihoone sissepääs. Praegu on tehtud nii, et on küll vana väärikas hoone oma peauksega, aga kooli saab ikka nurga tagant keldrikaudu. Ilusa hoone esinduslikule fassaadile ei ole osatud rakendust leida.

Minu arust need kaks hoonet ei suhtle omavahel. Noorem on visanud end külili tiigi kaldale ega taha vanemast midagi teada. Mis teha, aja märk...

Hoolekandekeskuse hooned Näituse väljakul on iseenesest tänuväärt ehitised ja huvitava arhitektuuriga. Ma küll ei saa päris hästi aru ilma räästata majast meie kliimatingimustes, aga see selleks – võib-olla on asjas mingi iva ja arhitektuurne mõte.

Need ristikujulise plaanilahendusega majad on olemuselt toredad, proportsioonilt armsad ja inimsõbralikud, aga taas on asukoht täiesti vale. Kui vaatad Näituse väljakul piki Paala teed ühele ja teisele poole, siis näed, kuidas majad tänava ääres paiknevad ning fassaadidest moodustub hoonestuse ühtne joon. Äkki aga pannakse siia vahele kaks vabaplaneeringuga maja, millel ei ole hoomatavaid kuid peafassaadi, ning joont ei teki. Täielik sigrimigri.

Näituse väljaku ulatuses oleks pidanud Paala tee äärde tekkima samuti fassaadidest tänavafront, mis oleks harmoneerunud väljakujunenud miljööga, aga need hooned on praegu pigem ood arrogantsele arhitektuursele mõtlemisele.

TEABEKOGU

Pärimusassortii koos kilkidega

MARGUS HAAV
margus.haav@ajaleht.ee

«Paari aasta eest andis üks mees pärimusmuusika festivali ajal meie kogule Aafrikast kaasa toodud huvitava instrumendi, mille ta väitis olevat kaameli sünnitusvalude leevendamise pilli,» ütleb pärimusmuusika teabekogu juhataja Janne Suits muiates ning keerutab seda kummalist muusikariista käes.

«Asjatundliku pilguga inimesele on muidugi kohe selge, et see on tänapäevaste metallkeeltega tšellot meenutav instrument,» märgib ta. «Kaamelil võib seda pilli kuulates küll kergem hakata, aga julgeksin selle originaalpäritolus ja võibolla ka funktsioonis kahelda. Huvitav oleks selle annetajaga isiklikult kohtuda ja pillist midagi enamat kuulda.»

Pärimusmuusika aida võlvlagedega keldrikorrusel tegutsev teabekogu, mis tähistas äsja viiendat aastapäeva, ühendab endas fonoteeki, raamatukogu ja infokeskust ning sinna astub ikka aeg-ajalt sisse inimesi, kink kaenlas. Mõne aasta eest korraldati lausa kogumisaktsioon, mille ajal annetati teabekogule hulk pille, fotosid, raamatuid ja plaate.

Vana jälle kasutuses

Kui sellele iseenesest toreda looga eksootilisele instrumendile, millest eespool juttu oli, ei oska keegi praegu kasutust leida, siis paljud muud teabekogule toodud pillid on võimalust mööda korda tehtud ja samas majas tegutsevas August Pulsti õpistus ka kenasti tarvitusele võetud.

«Vana pilli kordategemine on äärmiselt kallis ja nii ongi osa jäänud meil esialgu muuseumieksponaadiks,» möönab Janne Suits ning pöörab pilgu teabekogu seinte äärde paigutatud vitriinkappidele, mille riiulitele on vanad pillid vaatamiseks välja pandud. «Pillipark on korralik ja me oleme välja töötanud pillide laenutamise süsteemi. Sümboolse tasu eest anname neid eelisjärjekorras kasutada August Pulsti õpistu õppuritele, seejärel muusikakoolidele ja viimases järjekorras ka huvilistele Viljandist. Kevadel kutsume kõik pillid niinimetatud parklasse tagasi, et need üle vaadata. Septembrist võib jälle tulla neid laenama. Sellel, kel pillimängu vastu suur huvi, aitame ka õpetajat leida.»

Aga mille pärast teabekogusse sisse astutakse?

Põhjusi on seinast seina. Palju inimesi tuleb külla August Pulsti õpistu korraldatud kursuste kaudu. Nende hulgas on lasteaia- ja kooli-, aga ka tantsu- ja pilliõpetajaid.

«Kursuslastele pöörame alati erilist tähelepanu. Laotame pärimusmuusika raamatute ja plaatide assortii nende ette laiali ning räägime täpsemalt, mida niisugust üks või teine raamat või plaat sisaldab, mida nemad kohe oma töös lastega kasutusse saavad võtta,» kõneleb Suits.

«Tihti on selgunud, et paljudel on varasemal ajal ilmunud raamatud endalgi kodus olemas, aga need on muretsetud nõukogude ajal omamoodi tapeediks riiulisse ja ega neid suurt lehitsetud ole,» jätkab ta. «Mõned rahvamuusika sarjad on kodudes lausa kütteks ära kasutatud. Meie aga käime oma kogu vanade raamatutega täiendamas Eesti hoiuraamatukogus Tallinnas. See on tõeline raamatuinimeste paradiis! Maast laeni riiulitel ootab uute kasutajate kätte jõudmist tuhandeid mahakantud raamatuid.»

3000 plaaditäit muusikat

Lugeda on tore, kuulata lausa lust. Keskuse kogus on üle 1500 CD ja neile tuleb liita materjalid, mida hoitakse digiteeritud helifailidena serveris. Nii et helikandjate lõppkogus ulatub 3000 eksemplari kanti.

Tähelepanuväärne osa sellest on pärit tuntud melomaani Peeter Volkonski erakogust. Paljud rahvamuusikaplaadid on saabunud kingituseks eri maade saatkondade kaudu. Nii näiteks võib Norra ja Poola muusika kogu mõõta lausa meetrites. Hulga helikandjaid on maailmamuusika messidelt kaasa toonud maja enda töötajad.

«Maailmamuusika mõiste sisu on pidevas muutumises, piire on teinekord väga keeruline eristada,» nendib Janne Suits. «Põhikriteerium materjalide valiku tegemisel on muidugi see, et tegu oleks ühe või teise kultuuri traditsioonilise muusikakäsitlusega ja et seda saaks kasutada nii õppematerjalina kui muuks otstarbeks. Näiteks astuvad meile tihti sisse tantsuõpetajad, kes otsivad oma lavastustele muusikalist tausta.»

«Mingis mõttes olemegi August Pulsti õpistu toetav organ ehk aida põrn, nagu Peeter Volkonski ütelda armastab,» lausub Janne Suits naeruselt. «Aga meile on väga tähtis ka see, et siia leiaksid tee Viljandi inimesed – nii täiskasvanud õppijad kui lihtsalt hea muusika huvilised.»

Kaameli sünnitusvalude leevendamise pill Aafrikast

2 × MARKO SAARM

Pärimusmuusika teabekogu ootab ka selliseid helikandjaid, mida oskavad praegu maha mängida ainult muuseumieksponaatide hulka kuuluvad seadmed. Kogu juhataja Janne Suits hoiab käes magnetofonilinti, millel on talletatud Holstre kapelli esinemine aastal 1990.

Teabekogu kiirtee

Pillimänguhuvilised on kogusse eriti teretulnud. Neile oleks kohe näiteks kaks karmoškat sümboolse kuutasu eest harjutamiseks välja pakkuda. Ja nagu öeldud: kui vaja, aitab keskus ka õpetaja leida.

«Õpid mõne loo selgeks ja võid mängida perekonnapeol või kus tahes,» räägib Suits. «Kahjuks juhtus kümme-kakskümmend aastat tagasi paljude lastega nii, et nende muusikaõpetaja ütles neile midagi, mis pani nad aastakümneteks muusikaliselt vaikima. Hea on tõdeda, et tänaseks on ka Eestisse just Skandinaavia eeskujul jõudnud täiskasvanute pärimusmuusika õpe. Toona vaikima sunnitud lapsed on nüüdseks täiskasvanud, kellest nii mõnigi leiab pärimusmuusika kaudu tee musitseerimise juurde tagasi.»

Suits ütleb, et äge on vaadata, kuidas täiskasvanud inimesed tulevad aita kursustele, õpivad esimese tunniga kaks duuri selgeks ja kuidas siis nende silmad särama lähevad. «Nad liiguvad keldri katakombides ringi, mängivad ja jämmivad. Muusika on ju sajandeid olnud hariduse loomulik osa. Pärimusmuusika on hea pehme platvorm alustamiseks.»

Kui Janne Suits kahe aasta eest teabekogu juhataja ameti vastu võttis, tekitas temas pisikest paanikat, et sellest ruumist jalutasid läbi õhtuste kontsertide esinejad ja korraldajad ning tihti ka muud inimesed. «Siis sain aga selsamal teabekogu kiirteel möödaminnes tuttavaks Tartu ülikooli fonoteegi juhataja Avo Kartuliga ja tema võttis mul hetkega suure murekoorma õlgadelt. Ta ütles, et las aga käivad. No ja kui midagi kaasa võtavad, siis las võtavad – küll nad seda kuskil ikka loevad. Jäin mõtlema, et tõepoolest, nii ongi. Ja ega meil muidugi palju kaduma ole läinud. Pealegi on elu näidanud, et kadunud asjad tulevad mingi aja möödudes jälle välja. Loomulik liikuv funktsionaalsus.»

Suits meenutab, kuidas üks Viljandis tuntud inimene, kes praegu küll soovib jääda tundmatuks, juhtus kogemata keldris asuvasse teabekogusse. «Minu meelest eksis ta esimest korda majas lihtsalt ära ja vaatas imestunult ringi. Jagasin talle siis tund aega infot ja asi lõppes sellega, et ta hakkas meil kandlekursustel käima.»

Sedasi on teabekogu juhataja nii mõnegi mööduja salamahti pärimusmuusika konksu otsa saanud.

Kuhu on aga jäänud kuulsad kilgid, kes aida keldris elasid? Selgub, et nad on seal täiesti alles.

«Ükskord kohtusin ühe päeva jooksul koguni kahe kilgiga,» räägib Suits. «Kilk on väga arukas pikkade tundlatega olevus. Nad olid nii auväärse olemisega, et mul tekkis tahtmine neile tere öelda.»

Aida põrn asub keldris

PEETER VOLKONSKI,
muusik

Enamik inimesi teab pärimusmuusika aita: kas seetõttu, et sellest on saanud Viljandi folgipäevade keskus, seetõttu, et seal toimuvad kontserdid ja üritused, või siis käiakse kohvikus rukkilehvatiramisu kõrvale imetlemas vapustavat vaadet ürgorule. Kui aga neilt küsida, kus asub pärimusmuusika teabekogu, jäävad paljud vastuse võlgu.

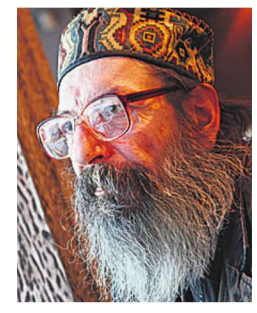

Peeter Volkonski

Sama kimbatus tabab inimesi, kui neilt uurida, kus paikneb nende põrn ja millega see tegeleb. Tavaliselt öeldakse, et kusagil kõhus ja et see on üks organ, vist õrn. Mõnel võib kaugetest kooliaastatest meeles olla, et põrn säilitab ja jagab organismile laiali lümfotsüüte, mis on väga tähtsad meie immuunsüsteemile.

Mida aga säilitab ja jagab laiali teabekogu ning kus ta siis asub?

Teabekogu asub aida kõhus: tema päralt on osa keldrikorrusest. Paraku on keldritega nii, et lihtkülastajad satuvad sinna ainult siis, kui seal paikneb tualett. Ka põrn meenub meile alles siis, kui tal miskit häda on.

Mis teeb teabekogu eriliseks? Mille poolest ta erineb näiteks raamatukogust?

Tegin selle väljaselgitamiseks ühe katse ja saatsin kogule lühikese päringu: «Juba aastakümneid on mind kummitanud laul «Ilmatütar», mille leidsin kunagi Tampere kogumikust («Olli-olli imäl küllä ütsi-ütsi tütär»). Nii viis, mis algab sekstiga, kui sõnad. Mis on selle niiöelda taust? Mis puhul seda lauldi ja kuidas teistel rahvastel selle teemaga on?»

Vastuseks sain kolm kirja, üks põhjalikum kui teine, varustatud viidete, linkide ja soovitustega, kelle poole pöörduda, kui midagi segaseks jääb. Lisaks anti teada, et kogus leidub kassett, kus see laul peal on.

Nii et teabekogus mitte ainult ei säilitata ega jagata, vaid sind suunatakse ka teeotsale, mida mööda edasi minna. Ja see ei käi üksnes meie enda rahvapärimuse kohta, mille talletamine on iseenesestmõistetavalt esmatähtis. Näiteks kui teil tekib huvi, milliseid laule ja pillilugusid võib kuulda Java saare kõrval asuval Florese saarel ning kogu CD-de peal neid ei ole, öeldakse teile, kust neid leida võib.

Rõhutan, et teabekogu pole mõeldud ainult friikidele, keda huvitab, kas Juss tegi 1918. aastal mingi torupilliloo 17. taktis samasuguse keerutuse kui Jürka 1917. aastal, vaid on tunduvalt avarama tähenduse ja eesmärgiga. Ning põhjus, miks sinna minna, saab olla ainult üks: huvi.

Ilma pärimuseta oleks meie maailm haavatav nagu organism ilma põrnata.

VÄLU

VÄIKESELE LUGEJALE SUUREST MAAILMAST

TÄNA TULEB PAALA JÄRVE JOOKS

Eelmisel nädalal jooksid täiskasvanud ümber Viljandi järve. See on ikka päris pikk maa, umbes 12 kilomeetrit. Staadionile peaks sama distantsi läbimiseks 30 tiiru peale tegema. Lastele käib see üle jõu.

Aga mis siis teha, kui hinges kripeldab, et tahaks kah ümber järve joosta? Ära muretse! Väikese vimkaga lahendus on kohe varnast võtta. Nimelt tuleb täna ümber Paala järve jooks, mis on mõeldud just kuni 12-aastastele lastele. Ja Paala järv on just nii suur, et jõuad sellele kindlasti ringi peale teha.

Tegelikult on sedasi, et 11- ja 12-aastastel tuleb vihtuda kaks tiiru, aga kui oled noorem, saad ühega hakkama. Päris pisipõnnid võivad samuti joosta. Nendele on märgistatud üks lühem lõik järve kaldal.

Jooksud algavad kell 11. Kohal pead olema tund aega varem, siis jõuad nime rahulikult kirja panna.

Lisaks sellele, et omavanustega sportlikult nädalavahetust veeta on lihtsalt lahe, jagatakse osavõtjatele auhindu. Kõigile jääb mälestuseks kleeps. Kuus paremat saavad ka diplomi ja magusa auhinna ning kolm paremat veel medali. Kõige pisematele on samuti kleepsud ja šokolaadimedalid.

Paala järve jooksu korraldatakse juba 1985. aastast: nii kevadel kui sügisel. Täna joostakse 61. korda.

See populaarne spordiüritus meelitab igal kevadel kohale üle 400 jooksupisikuga lapse.

Nii et pane aga dressid selga, võta sõbrad kaasa ja minge jooksma! Kindlasti on väga lõbus ja mine tea, ehk purustate mõne rekordigi.

LÖÖ OMA LINNAOSA TEGEMISTES KAASA!

Viljandi koosneb kuuest linnajaost. Need on Kesklinn, Kösti, Peetrimõisa, Kantreküla, Paalalinn ja Männimäe. Igaühes neist on paljude toredate inimeste kodu.

Kodu on ju aga kõige kallim paik maailmas, eks ole. Ükskõik milline su päev on olnud – sinna on alati hea jõuda. Seal ootavad sind ema ja isa, seal leitakse kõigile muredele lahendus. Sellepärast tuleb oma kodu hoida ja selle eest hoolitseda.

Iga päev kooli, huviringi või trenni kiirustades on su pea muidugi asjalikke mõtteid täis ja ringivaatamiseks aega ei jäägi. Tegelikult on kindlasti ka sinu kodukandis palju toredaid pisiasju, mis selle eriti armsaks teevad.

Olgu see siis mõni ilus vana maja, hubane pargike, naljaka kujuga iidne puu või naabritädi trullakas kõuts, kes trepil laisalt päikest võtab.

Selleks et inimesed oma kodukandi ilu ja võlu paremini märkaksid, peetakse maikuus Paalalinna ja Männimäe linnaosa päevad. Nendeni on veel aega, aga mõni vahva võistlus on juba käima lükatud.

Viljandi kunstikool kuulutas välja fotokonkursi «Minu Männimäe». Nii et kui sul on mõni huvitav pilt sellest linnajaost, saada see aadressil mannimaefoto@gmail.com. Luuletusi, lugusid, pilte ja laule ootab enda kohta ka Paalalinn. Neid võid saata aadressil paalalinnapalavadpaevad@gmail.com.

Talvel on Männimäe kõige popim paik kindlasti Huntaugu liumägi.

Noored lõid lennukitehase muusikast kumisema.

SELGUSID PARIMAD NOORTEBÄNDID

Eelmisel laupäeval astus Viljandi lennukitehases võistlustulle kümme ägedat noortepunti ja lahedat kuulamist jagus terveks õhtuks.

Muusikuid jälgis žürii, kuhu kuulusid Kris Süld, Ahto Aabner, Levo Jõgiaas, Kait Lukka ja Elmar Liitmaa. Eriauhindu said nii tublimad lauljad kui pillimehed.

Parim ansambel selgitati kahes kategoorias. Kaveribändidest sai peapreemia Golden Rust. Tema saab osaleda Saaremaa seitsmendal noortebändide festivalil. Omaloomingut mängivatest puntidest oli parim Valga Defeatem, kes pääses otse sügisel asetleidva üle-eestilise võistluse «Noortebänd 2014» eelvooru.

VÄLU TEKSTID KIRJUTAS ÜLLAR PRIKS, FOTOD TEGID ELMO RIIG JA MARKO SAARM.

SÖÖME SÕNU

ÜLLAR PRIKS

Kui kaua istun siin, siis palju kala saan

Kui ma veel Erekal kihutav katkiste põlvedega poisiklutt olin, näitas meie röstrisuurune mustvalge telekas ainult ühte telekanalit. Lisaks «Neljale tankistile ja koerale» ning «Vremjale» tuli sealt ka multikaid. Kolmekaupa. Igas neist oli terake ängi ja kamaluga moraali. Üks on eriti eredalt meelde jäänud.

Rebane, va suslik, käis kalavargil. Hundile aga ütles, et püüab nämmat sabaga jääaugust. Heausklik võsavillem läks muidugi ka õnne proovima. Suskas saba vette ja lõi külma peletamiseks laulujoru lahti: «Kui kaua istun siin, siis palju kala saan. Kui palju kala saan, siis söön, et pole vähe.» Jõmises lõdisedes niikaua, kuni auk kinni külmus. Siis tuli mingi vanamees ja tümitas vaese hullukese veel läbi kah. Saba vist jäigi jäässe vedelema.

Kahjuks kipume ka meie järjest rohkem selle ohmu hundi moodi käituma. Vaevalt jõuab mõni seenetripil olev euroametnik välja köhida, et edaspidi peavad porgandid olema kindlate gabariitidega, ning juba on kuulekad ettevõtjad tööriistapoed treipinkidest tühjaks ostnud ja uhavad nii, et aidauksest oranž pilv väljas. Kusjuures, valitsus on lõunase tee ja vorstileiva kõrval ka vastavad seadusemuudatused sisse viinud ning jagab uute spetsiaalsete porgandifreeside ostu toetust. Vajalikud summad leitakse porganditurustuslubade müügist.

Mis on loo moraal?

Loll saab aasta ringi peksa. Sellepärast ma kalal ei käigi. Õnneks teised käivad minu eest.

KREEMISED AHJURÄIMED

500 grammi räimefileesid
2 detsiliitrit hapukoort
4 supilusikatäit kaaviaripastat (Abba või Rimi, tuubis)
3 supilusikatäit piima
soola
purustatud pipart
peotäis värsket hakitud maitserohelist (murulauku, tilli)
tubli peotäis riivleiba

Ega alati pea rasvast sealiha näost sisse ajama. Rannahooaeg on ju tulemas ning kõik tahavad varem või hiljem oma kumerad puusajooned kampsunist välja päästa ja päikese kätte praadima visata. Minul pole kaalualandamisest küll eriti mõtet unistada ja suurem asi rannaliival peesitaja pole ma samuti. Küll aga maitseb mulle väga kala.

Paar nädalat tagasi sai vaaritatud räimi tomatis ja et need hõbedaselt läikivad suumaigutajad kannatavad osta ka pankrotieelses seisundis, seadsin sammud reipalt turule.

Reegel «Tee järele või maksa kinni» kehtib ka turuleti ääres. Nii et pääsete odavamalt, kui kalade puhastamise ise kodus ette võtate. Mina mängisin seekord laia lehte ja suunasin nimetissõrme lause «Ega ma mingi pops ole» saatel räimefileedele. Teise käega ulatasin müüjale peotäie sente.

Toit valmib lihtsalt ja kiiresti. Kõigepealt loputage ja nõrutage fileed. Seejärel keerake need rulli ja asetage tihedalt ahjuvormile ritta. Peale vändake mõõdukalt pipart.

Mätsige kausis kokku hapukoor, kaaviaripasta, piim, paar tublit näputäit soola ja pool hakitud maitserohelisest. Valmis segu laotage lusikaga kaladele peale. Kõige otsa pudistage ühtlase kihina riivleib ja ülejäänud hein.

Ahi kuumutage 225 kraadini ja visake maitsvad mereelukad sinna paarikümneks minutiks küpsema. Eriti mõnusad on nad kohe kuumalt süües. Üldiselt soovitan soojalt teha nende kõrvale kartuliputru, aga mul endal seekord kannatust polnud. Pistsin maitsva roa lihtsalt leivaviilude ja külma piimaga pintslisse.

Esmaspäev 12. mai

06.55 Terevisioon
08.55 Holby City haigla
09.55 Terevisioon*
11.55 Maahommik*
12.40 Mõistlik või mõttetu*
13.10 Kapital*
13.30 Jamie Oliveri 30 minuti road*
13.55 Vaalasaarte Maria*
14.40 Emadepäeva kontsert Raekoja platsil*
16.00 Holby City haigla*
17.00 Aktuaalne kaamera
17.05 Õnne 13
17.35 Uued trikid
18.30 Aktuaalne kaamera
19.00 Ringvaade
20.05 Osoon
20.35 Meie inimesed
21.00 Aktuaalne kaamera
21.30 Sport
21.40 Välisilm
22.10 Dok Angela Merkel: Ida-Saksamaalt Euroopa valitsejaks
23.05 Saada sõber Euroopasse*
23.30 Ringvaade*
00.35 Uued trikid*

06.00 Punased roosid*
06.55 Animasarjad
08.00 Reporter*
09.00 Süütu süüdlane*
10.00 Manhattani tuhkatriinu*
11.00 Kodus ja võõrsil
11.30 Sajandi armastus*
14.00 Lindprii
14.55 Punased roosid
16.00 Küladetektiivid
17.00 Manhattani tuhkatriinu
18.00 Süütu süüdlane
19.00 Reporter
20.00 Saladused
20.30 Naabriplika
21.30 Meistervaraste saladused
22.30 Kaks ja pool meest
23.00 Bordell 232
00.05 Nikita
01.00 Ärapanija*

06.15 Animasarjad
08.00 Marina ja kapten*
09.00 Kirgede torm*
10.05 Vaprad ja ilusad*
10.55 Reisijaht
11.25 Viimane tõeline mees
12.25 Palume lavale*
14.25 Seitsmes taevas
15.25 Vaprad ja ilusad
15.55 Marina ja kapten
16.55 Kirgede torm
18.00 Suletud uste taga
19.00 Seitsmesed uudised
20.00 Võta või jäta
21.30 Padjaklubi
22.30 Mf Vahetuse lõpp
00.45 Hawaii 5-0
01.40 Sündmus

07.10 Stella ja Sam*
07.20 Väike printsess*
07.30 Jass ja Juss*
07.40 Näh* **07.45** Pingviin Jasper
07.55 Lammas Shaun* **08.00** Ma olen hirmus mutukas **08.05** Tinga Tinga lood* **08.15** Indiaanipoiss Yakari* **08.30** Tagatargemad **09.00** Ringvaade* **09.35** 2020: Liiga vähe prügi? **10.00** Siin ja praegu **10.50** Apelsin **11.15** ERR uudised **16.05** Prints Harry Afganistani rindel* **16.55** Eesti muusikavideod **17.30** Kloostrite kutse **18.00** Okaspead **18.25** Fiksikud **18.30** Lastetuba **18.45** Mesilane Maia **18.55** Väike printsess **19.05** Loomaaia tee 64 **19.20** AK (viipek) **19.30** AK (vk) **20.00** Keelatud kunsti kõrb **20.50** BAM – tagasi tulevikku **21.15** AKU **21.40** SEB 32. Tartu Jooksumaraton **22.10** Mf Kõvakübar

09.00 Seitsmesed uudised **09.30** Kodu keset linna* **10.00** Kutsuge Cobra 11* **11.00** Mf Valge müra 2: valgus* **13.30** Kodu keset linna **14.00** Kutsuge Cobra 11* **15.00** Kälimehed **16.00** Kutsuge Cobra 11 **17.00** A-Rühm **18.00** Perepea* **18.30** Simpsonid* **19.00** Kuidas ma kohtasin teie ema **20.00** Perepea **20.30** Simpsonid **21.00** Kõige naljakamad koduvideod **21.30** Mf Viimane suudlus **23.30** Puhkus Mehhikos **00.45** Kuidas ma kohtasin teie ema* **01.35** Jäähoki maailmameistrivõistlused

08.15 Punased roosid **09.15** Emmerdale* **09.45** Küladetektiivid **10.45** Südametukse **12.00** Doktor Oz* **13.00** Everwood **14.00** Mf Nora Roberts – Kuu soo kohal* **16.00** Mehi jalaga segada **17.00** Ellen **18.00** Doktor Oz **19.00** Kodus ja võõrsil **19.30** Emmerdale **20.00** Lahkujad, 3/4 **21.00** Mf Topeltpulmad **22.50** Trinny ja Susannah Austraalias **23.55** Reporter **00.50** Ellen* **01.45** Kokakool

06.30 Motoreporteri Musta mere tuur* **07.00** Reporter+ **08.00** Galileo* **08.30** Komissar Rex* **09.20** Tsiklivendade lemmikkõrts **10.10** Näljased meremehed* **11.05** Jututuba **14.05** Pöörased spordiklipid **14.30** Chuck **15.20** Komissar Rex **16.15** Näljased meremehed **17.10** Ekstreemkalapüük Robson Greeniga **18.10** Chuck **19.00** Tuvikesed* **20.00** Ärapanija **20.30** Galileo **21.00** Kaks ja pool meest* **21.30** Kriminaalne Venemaa: Sanitaride juhtum **22.30** Gaasikontroll **23.30** Conan **00.25** Kaks ja pool meest **00.50** Tuvikesed

Teisipäev 13. mai

06.55 Terevisioon
08.55 Holby City haigla
09.55 Terevisioon*
11.55 Prillitoos (sub)*
12.55 Osoon (sub)*
13.30 Välisilm*
14.00 Dok Angela Merkel: Ida-Saksamaalt Euroopa valitsejaks*
14.50 Kahekõne*
15.15 Saada sõber Euroopasse*
15.50 Teater laulab
16.00 Holby City haigla*
17.00 Aktuaalne kaamera
17.10 Õnne 13
17.40 Minuscule
17.45 Kodused mehed
18.30 Aktuaalne kaamera
19.00 Ringvaade
20.05 Vabariigi kodanikud
21.00 Aktuaalne kaamera
21.30 Sport
21.40 OP! film
22.10 Pärandus
23.05 Hyacinth Bucket*
23.35 Ringvaade*
00.40 Kodused mehed*

06.00 Punased roosid*
06.55 Animasarjad
08.00 Reporter*
09.00 Süütu süüdlane*
10.00 Manhattani tuhkatriinu*
11.00 Kodus ja võõrsil
11.30 Saladused*
12.00 Naabriplika*
13.00 C-Komando*
13.30 Ärapanija*
14.00 Lindprii
14.55 Punased roosid
16.00 Küladetektiivid
17.00 Manhattani tuhkatriinu
18.00 Süütu süüdlane
19.00 Reporter
20.00 Krimi
20.30 Kodutunne
21.30 Viimane võmm
22.30 NCIS Los Angeles
23.30 Mf Sõjakunst 3: Karistus
01.20 Kaks ja pool meest*

06.15 Animasarjad
08.00 Marina ja kapten*
09.00 Kirgede torm*
10.05 Vaprad ja ilusad*
10.55 Reisijaht
11.25 Viimane tõeline mees
12.25 Võta või jäta*
13.55 Võimalik vaid Venemaal
14.25 Seitsmes taevas
15.25 Vaprad ja ilusad
15.55 Marina ja kapten
16.55 Kirgede torm
18.00 Suletud uste taga
19.00 Seitsmesed uudised
20.00 Kaua võib!
20.30 Suletud uste taga
21.30 NCIS kriminalistid
22.30 Mf Kõva laks
00.35 CSI kriminalistid
01.35 Sündmus
02.25 Ära usalda mõrda korterist 23
02.55 Suletud uste taga*
03.45 Kaua võib!*
04.10 Võimalik vaid Venemaal*
04.35 Seitsmesed uudised
05.25 Reisijaht*
05.50 Kaua võib!*

07.10 Animasarjad*
08.15 Lastetuba* **08.30** Näite mäng **08.55** Minuscule **09.00** Ringvaade* **10.05** SEB 32. Tartu Jooksumaraton **10.34** ERR uudised **17.00** Edgar Valter – viimane kohtumine* **18.00** Joona jutud **18.20** Jass ja Juss **18.30** Lastetuba **18.45** Animasarjad **19.05** Loomaaia tee 64 **19.20** Aktuaalne kaamera (viipek) **19.30** Aktuaalne kaamera (vk) **20.00** Pealtnägija (vk sub) **20.45** Eesti lipp ümber Islandi* **21.15** TEDx Tartu **21.35** Keskkonnakuu. Surmaoht vetevallast **22.30** Keskkonnakuu. H2O MX*. **23.20** Keeluaja kuningas

08.30 Seitsmesed uudised* **09.30** Kodu keset linna* **10.00** Kutsuge Cobra 11* **11.00** Mf Viimane suudlus* **13.30** Kodu keset linna **14.00** Kutsuge Cobra 11* **15.00** Kälimehed **16.00** Kutsuge Cobra 11 **17.00** A-Rühm **18.00** Perepea* **18.30** Simpsonid* **19.00** Alexela Korvpalli Meistriliiga **21.00** Kõige naljakamad koduvideod **21.30** Mf Ükskord ammu Ameerikas **02.00** Puhkus Mehhikos

08.15 Punased roosid **09.15** Emmerdale* **09.45** Küladetektiivid **10.45** Südametukse **12.00** Doktor Oz* **13.00** Pan Am **14.00** Naistevahetus **16.00** Mehi jalaga segada **17.00** Ellen **18.00** Doktor Oz **19.00** Kodus ja võõrsil **19.30** Emmerdale **20.00** Naabriplika **21.00** Mf Videviku saaga: Noorkuu **23.30** Kuidas alasti hea välja näha? **00.30** Reporter **01.30** Ellen* **02.25** Kokakool **04.05** Südametukse*

06.30 Ärapanija* **07.00** Reporter **08.00** Galileo* **08.30** Komissar Rex* **09.20** Conan* **10.10** Näljased meremehed* **11.05** Jututuba **14.05** Pöörased spordiklipid **14.30** Chuck* **15.20** Komissar Rex **16.15** Näljased meremehed **17.10** Ekstreemkalapüük Robson Greeniga **18.10** Chuck **19.00** Tuvikesed* **20.00** Kuldvillak **20.30** Galileo **21.00** Kaks ja pool meest* **21.30** Mf Click – superpult **23.30** Conan **00.25** Kaks ja pool meest **00.50** Tuvikesed

Kolmapäev 14. mai

06.55 Terevisioon
08.55 Holby City haigla
09.55 Terevisioon*
11.55 Meie inimesed*
12.20 OP! Film*
12.50 Puudutuse aeg*
13.00 Riigikogu infotund
14.00 Ajalik ja ajatu
14.30 Osoon*
15.00 Maahommik*
15.45 Eesti muusikavideod
16.00 Holby City haigla*
17.00 Aktuaalne kaamera
17.10 Õnne 13
17.35 Minuscule
17.45 Kodused mehed
18.30 Aktuaalne kaamera
19.00 Ringvaade
20.05 Pealtnägija
21.00 Aktuaalne kaamera
21.30 Sport
21.40 Valimisstuudio
23.10 Eesti dokk: Tallinna sümfoonia
23.35 Ringvaade*
00.40 Kodused mehed*

06.00 Punased roosid*
06.55 Animasarjad
08.00 Reporter*
09.00 Süütu süüdlane*
10.00 Manhattani tuhkatriinu*
11.00 Kodus ja võõrsil
11.30 Viimane võmm*
12.30 Parim enne*
13.00 Meistervaraste saladused
14.00 Lindprii
14.55 Punased roosid
16.00 Küladetektiivid
17.00 Manhattani tuhkatriinu
18.00 Süütu süüdlane
19.00 Reporter
20.00 Suur lotokolmapäev – Roosi-de sõda
21.00 Heeringas Veenuse õlal
21.30 Pilvede all
22.30 C-Komando
23.00 Elav märklaud
00.00 Memphise detektiiv
00.55 Mf Viimane kuul
02.25 Vampiiripäevikud
03.05 Reporter*

06.15 Animasarjad
08.00 Marina ja kapten*
09.00 Kirgede torm*
10.05 Vaprad ja ilusad*
10.55 Kaua võib!*
11.25 Viimane tõeline mees
12.25 Suletud uste taga*
13.25 NCIS kriminalistid*
14.25 Seitsmes taevas
15.25 Vaprad ja ilusad
15.55 Marina ja kapten
16.55 Kirgede torm
18.00 Suletud uste taga
19.00 Seitsmesed uudised
20.00 Anna otsib meest
21.00 Võimalik vaid Venemaal
21.30 Juurdlust viivad läbi sensitiivid
22.30 Dok Igor Mangi maagiline maailm
23.30 Top Gear
01.00 Vabaduse hind
01.50 Kondid
02.40 Louie

07.10 Animasarjad*
08.15 Lastetuba* **08.30** Püramiidi tipus **09.00** Ringvaade* **10.05** Eesti muusikavideod **10.35** Odav spetsialist* **11.25** ERR uudised **15.55** Mf Kõvakübar* **17.40** Vahva mees, kes pilli teeb **18.00** Mõmmi aabits **18.20** Miriami piknik **18.30** Lastetuba **18.50** Eddie ja karupätsu **19.00** Lammas Shaun **19.05** Sõprade linn **19.20** AK (viipek) **19.30** AK (vk) **20.00** Meie inimesed (vk sub) **20.25** Minuscule **20.30** Ajavaod (vk sub) **21.00** BFM esitleb lyhikas **21.30** Mis juhtuks, kui **22.00** Mf Turvalisus pole tagatud **23.20** Mehed, kes ujuvad

08.30 Seitsmesed uudised* **09.30** Mf Ükskord ammu Ameerikas* **14.00** Kutsuge Cobra 11* **15.00** Kälimehed **16.00** Kutsuge Cobra 11 **17.00** A-Rühm **18.00** Perepea* **18.30** Simpsonid* **19.00** Kuidas ma kohtasin teie ema **20.00** Perepea **20.30** Simpsonid **21.00** Ulakad vanurid **21.30** Mf Võitleja **23.40** Euroopa pokkeriturnee **00.40** Kuidas ma kohtasin teie ema* **01.30** Jäähoki maailmameistrivõistlused

08.15 Punased roosid **09.15** Emmerdale* **09.45** Küladetektiivid **10.45** Südametukse **12.00** Doktor Oz* **13.00** Pan Am **14.00** Mf Topeltpulmad* **16.00** Mehi jalaga segada **17.00** Ellen **18.00** Doktor Oz **19.00** Kodus ja võõrsil **19.30** Emmerdale **20.00** Teistmoodi Eesti **21.00** Mf 10 eset või vähem **22.45** Käpardist kokaks **23.40** Reporter **00.40** Ellen* **01.35** Kokakool

06.30 Kuldvillak* **07.00** Reporter **08.00** Galileo* **08.30** Komissar Rex* **09.20** Conan* **10.10** Näljased meremehed* **11.05** Jututuba **14.05** Pöörased spordiklipid **14.30** Chuck* **15.20** Komissar Rex **16.15** Näljased meremehed **17.10** Ekstreemkalapüük Robson Greeniga **18.10** Chuck **19.00** Tuvikesed* **20.00** Krimi **20.30** Galileo **21.00** Kaks ja pool meest* **21.30** Mf XXX **23.40** Conan **00.30** Kaks ja pool meest **00.55** Tuvikesed

Neljapäev 15. mai

06.55 Terevisioon
08.55 Holby City haigla
09.55 Terevisioon*
11.55 Pealtnägija*
12.45 Tõuse ja sära!*
14.00 Vabariigi kodanikud (sub)*
14.55 Puutepunkt*
15.25 Meie inimesed*
15.50 Ilus maa
16.00 Holby City haigla*
17.00 Aktuaalne kaamera
17.10 Õnne 13
17.35 Minuscule
17.45 Kodused mehed
18.30 Aktuaalne kaamera
19.00 Ringvaade
20.05 Kahekõne
20.30 Ela sajaga
21.00 Aktuaalne kaamera
21.30 Sport
21.40 Kapital
22.10 MI
22.35 Muusikadokk: Pink Floyd
23.40 Ringvaade*
00.40 Kodused mehed*

06.00 Punased roosid*
06.55 Animasarjad
08.00 Reporter*
09.00 Süütu süüdlane*
10.00 Manhattani tuhkatriinu*
11.00 Kodus ja võõrsil
11.30 Pilvede all*
12.30 Heeringas Veenuse õlal*
13.00 Suur lotokolmapäev – Roosi-de sõda*
14.00 Lindprii
14.55 Punased roosid
16.00 Küladetektiivid
17.00 Manhattani tuhkatriinu
18.00 Süütu süüdlane
19.00 Reporter
20.00 Parim enne
20.30 Laula mu laulu
22.00 Mf Prohvet
00.00 Chuck
00.55 Bordell 232*
01.45 Elav märklaud*
02.25 Hooaeg*

06.15 Animasarjad
08.00 Marina ja kapten*
09.00 Kirgede torm*
10.05 Vaprad ja ilusad*
10.55 Võimalik vaid Venemaal*
11.25 Viimane tõeline mees
12.25 Anna otsib meest*
13.25 Juurdlust viivad läbi sensitiivid*
14.25 Seitsmes taevas
15.25 Vaprad ja ilusad
15.55 Marina ja kapten
16.55 Kirgede torm
18.00 Suletud uste taga
19.00 Seitsmesed uudised
20.00 Kodumäng
20.30 Kättemaksukontor
21.30 Selgeltnägijate tuleproov
23.00 Kolmeraudne
00.00 Grey anatoomia
01.00 Euroopa pokkeriturnee
02.05 Ärkvel

07.10 Eddie ja karupätsu* **07.20** Sõprade linn* **07.30** Lammas Shaun* **07.35** Mõmmi aabits* **08.00** Limonaadilugu **08.15** Lastetuba* **08.30** Vahva mees, kes pilli teeb* **08.50** Minuscule* **09.00** Ringvaade* **10.05** Puutepunkt* **10.30** Hing **11.33** ERR uudised **17.15** Smallville **18.00** Hei, põialpoisid! **18.30** Lastetuba **18.45** Mukk ja Tšavapa **18.55** Sõprade linn **19.05** Indiaanipoiss Yakari **19.20** AK (viipek) **19.30** AK (vk) **20.00** Lähetus **20.30** Linnutiivul ümber maakera **21.20** Allveelennud **21.30** AD 1790 **22.30** Eesti lipp ümber Islandi **23.00** Eesti TOP 7 **23.45** Sild*

08.30 Seitsmesed uudised* **09.30** Kodu keset linna* **10.00** Kutsuge Cobra 11* **11.00** Mf Võitleja* **13.30** Kodu keset linna **14.00** Kutsuge Cobra 11* **15.00** Kälimehed **16.00** Kutsuge Cobra 11 **17.00** A-Rühm **18.00** Perepea* **18.30** Simpsonid* **19.00** Kuidas ma kohtasin teie ema **20.00** Perepea **20.30** Simpsonid **21.00** Ulakad vanurid **21.30** Mf Itaalia rööv **23.40** Puhkus Mehhikos **00.55** Kuidas ma kohtasin teie ema* **01.45** Jäähoki maailmameistrivõistlused

08.15 Punased roosid **09.15** Emmerdale* **09.45** Küladetektiivid **10.45** Südametukse **12.00** Doktor Oz* **13.00** Pan Am **14.00** Käpardist kokaks* **15.00** Kuula mu laulu* **16.00** Mehi jalaga segada **17.00** Ellen **18.00** Doktor Oz **19.00** Kodus ja võõrsil **19.30** Emmerdale **20.00** Pilvede all **21.00** Süües seksikaks **21.30** Kolm naist paadis **22.00** Kuula mu laulu **23.00** Piinlikud kehad **00.00** Reporter **00.55** Ellen* **01.50** Kokakool

06.30 Krimi* **07.00** Reporter **08.00** Galileo* **08.30** Komissar Rex* **09.20** Conan* **10.10** Näljased meremehed* **11.05** Jututuba **14.05** Pöörased spordiklipid **14.30** Chuck **15.20** Komissar Rex **16.15** Näljased meremehed **17.15** Ekstreemkalapüük Robson Greeniga **18.10** Chuck **19.00** Tuvikesed* **20.00** Guinness World Records – pööraseimad rekordid **20.30** Galileo **21.00** Kaks ja pool meest* **21.30** Mf Terre tulemast džunglisse **23.30** Conan **00.25** Kaks ja pool meest **00.50** Tuvikesed

Reede 16. mai

06.55 Terevisioon
08.55 Holby City haigla
09.55 Terevisioon*
11.55 MI*
12.30 Kahekõne (sub)*
12.55 Valimisstuudio (sub)*
14.25 Kapital*
15.00 Ela sajaga*
15.30 Riigimehed*
16.00 Holby City haigla*
17.00 Aktuaalne kaamera
17.10 Õnne 13
17.40 Minuscule
17.45 Kodused mehed
18.30 Aktuaalne kaamera
19.00 Ringvaade
19.35 Mõistlik või mõttetu
20.05 Kallima naeratus
21.00 Aktuaalne kaamera
21.30 Sport
21.40 Härra Morgani viimane armastus
23.35 Pealtnägija*
00.20 Pärandus*
01.15 Ringvaade*
01.50 Kodused mehed*

06.00 Punased roosid*
06.55 Animasarjad
08.00 Reporter*
09.00 Süütu süüdlane*
10.00 Manhattani tuhkatriinu*
11.00 Kodus ja võõrsil
11.30 Laula mu laulu*
13.00 Kodutunne*
14.00 Lindprii
14.55 Punased roosid
16.00 Küladetektiivid
17.00 Manhattani tuhkatriinu
18.00 Süütu süüdlane
19.00 Reporter
20.00 Kuldvillak
20.35 Galileo
21.30 Nädalalõpp Kanal 2ga
23.00 Mf Muusika ja sõnad
01.05 Mf Prohvet*
02.40 Reporter*

06.15 Animasarjad
08.00 Marina ja kapten*
09.00 Kirgede torm*
10.05 Vaprad ja ilusad*
10.55 Reisijaht
11.25 Kodumäng*
11.55 Kättemaksukontor*
12.55 Selgeltnägijate tuleproov*
14.25 Seitsmes taevas
15.25 Vaprad ja ilusad
15.55 Marina ja kapten
16.55 Kirgede torm
18.00 Suletud uste taga
19.00 Seitsmesed uudised
20.00 Me armastame Eestit
21.30 Mf Kariibi mere piraadid: Surnud mehe aardekirst
00.30 Hawaii 5-0
01.30 Mf Riddicki kroonikad: Kottpime

07.10 Indiaanipoiss Yakari* **07.20** Mukk ja Tšavapa* **07.30** Sõprade linn* **07.45** Hei, põialpoisid!* **08.15** Lastetuba* **08.30** Kloostrite kutse* **09.00** Ringvaade* **10.05** Smallville* **10.50** Mehed, kes ujuvad* **11.48** ERR uudised **16.00** Seitsmes pitser **17.35** Näite mäng* **18.00** Väikese Muti seiklused **18.30** Lastetuba **18.40** Hiirelabor **18.45** Mukk ja Tšavapa **19.00** Must ja valge koer **19.05** Indiaanipoiss Yakari **19.20** AK (viipek) **19.30** AK (vk) **20.00** Valimisstuudio (vk) **21.30** Keeluaja kuningas* **22.25** Keelatud kunsti kõrb* **23.15** AD 1790* **00.15** BFM esitleb lyhikas **00.50** Eesti TOP 7*

08.30 Seitsmesed uudised **09.30** Kodu keset linna* **10.00** Kutsuge Cobra 11* **11.00** Mf Itaalia rööv* **13.30** Kodu keset linna **14.00** Kutsuge Cobra 11* **15.00** Kälimehed **16.00** Kutsuge Cobra 11 **17.00** A-Rühm **18.00** Perepea* **18.30** Simpsonid* **19.00** Kuidas ma kohtasin teie ema **19.30** Kuidas ma kohtasin teie ema **20.00** Perepea **20.30** Simpsonid **21.00** Ulakad vanurid **21.30** Mf Jackass 3,5 **23.15** Puhkus Mehhikos **00.30** Kuidas ma kohtasin teie ema* **01.20** Jäähoki maailmameistrivõistlused

08.15 Punased roosid **09.15** Emmerdale* **09.45** Küladetektiivid **10.45** Südametukse **12.00** Doktor Oz* **13.00** Pan Am **14.00** Piinlikud kehad* **15.00** Kolm naist paadis* **15.30** Süües seksikaks* **16.00** Mehi jalaga segada **17.00** Ellen **18.00** Doktor Oz **19.00** Kodus ja võõrsil **19.30** Emmerdale **20.00** Kodutunne **21.00** Mf See on keeruline **22.50** Otsides ja leides **23.50** Reporter **00.45** Ellen* **01.40** Kokakool

06.30 Guinness World Records – pööraseimad rekordid* **07.00** Reporter **08.00** Galileo* **08.30** Komissar Rex* **09.20** Conan* **10.10** Näljased meremehed* **11.05** Jututuba **14.05** Pöörased spordiklipid **14.30** Chuck* **15.20** Komissar Rex **16.15** Näljased meremehed **17.15** Ekstreemkalapüük Robson Greeniga **18.10** Chuck **19.00** Tuvikesed* **20.00** Motoreporteri Musta mere tuur **20.30** Galileo **21.00** Kaks ja pool meest* **21.30** Mf Maksimaalne risk **23.30** Illusioonimeistrid **00.25** Kaks ja pool meest **00.50** Tuvikesed **01.40** Südamelt ära

Laupäev 17. mai

07.30 Animasarjad*
08.35 Õuduste tsirkus
09.00 Puutepunkt (sub)*
09.30 Mõistlik või mõttetu*
10.00 Maahommik
10.45 Õnne 13 (sub)*
11.15 Pealtnägija (sub)*
12.05 Viis kildu Gunnar Grapsist
12.30 Muusikadokk: Pink Floyd
13.35 Elizabeth II troonijuubeli pidustuste tähthetked
14.35 Üks tegu
14.45 Kooliproov
15.15 Teel jalgpalli MM 2014 finaalturniirile
15.45 Jalgpalli karikafinaal
18.30 Aktuaalne kaamera
18.40 Loodusdokk: Elu vägi
19.35 Reisile minuga
20.00 Peata oma sõber
20.30 Õnne 13
21.00 Aktuaalne kaamera
21.20 Sport
21.35 Downton Abbey
22.30 Hercule Poirot
00.05 Tartu muusikapäevad 30

05.40 Kokakool
07.25 Reporter*
08.20 Zig ja Sharko
09.00 Aiasaade
09.30 Kodusaade
10.00 Lemmikretseptid
10.45 Hooaeg
11.30 Rooli võim
12.00 Subboteja
13.00 Viimane võmm*
14.00 Nädalalõpp Kanal 2ga*
15.30 Tuhat ja üks ööd
17.05 Unelmatelaev – Perth
19.00 Reporter+
19.35 Mägede varjud
20.35 Benny Hill
21.30 Ärapanija
22.00 Mis? Kus? Millal? Finaal
23.15 Mf Hannibal
01.45 Mf Ronk

05.40 Kirgede torm
07.25 Kung fu panda
07.45 Minu väike poni
08.10 Aladdin
08.35 Kuidas taltsutada lohet
09.00 Simpsonid
10.00 Heimari kokaklubi
10.30 Kodumäng*
11.00 Nurgakivi
11.30 Naistesaade
12.00 Kättemaksukontor*
13.05 Dok Igor Mangi maagiline maailm*
14.05 Anna otsib meest*
15.05 Midsomeri mõrvad
17.10 Ühe armastuse lugu
19.00 Seitsmesed uudised
19.30 Mf Kung fu panda
21.15 Padjaklubi*
22.20 Mf Sünnipäevatüdruk
00.15 Mf Valimised
02.15 Midsomeri mõrvad*
04.00 Simpsonid*
04.45 Nurgakivi*
05.10 Seitsmesed uudised

09.00 Tähelepanu, start!: Finaal* **09.40** Animafilmid **10.55** Miriami rohelised täpid **11.00** OP! film* **11.30** MI* **12.00** Keskkonnakuu **12.50** Seitsmes pitser* **14.25** Fenomenid* **16.15** Siin ja praegu* **17.00** Lõvikihv **18.30** Fiksikud* **18.35** Näh **18.45** Lammas Shaun **18.50** Õuduste tsirkus* **19.20** Aktuaalne kaamera (viipek) **19.30** Aktuaalne kaamera (vk) **19.45** Keskkonnakuu. Rahvastikubuum **20.45** Lõpuõhtu **21.00** Hotell E **21.30** Teatriõhtu **23.25** Mis juhtuks, kui **23.50** Mf Turvalisus pole tagatud*

07.10 Rikaste valud **12.10** Bobi burgerid **12.40** Clevelandi show **13.40** Mf Jackass 3,5* **15.30** Louie **16.00** Stop! **16.30** Rajalt maha **17.30** Kirvemehed **18.30** Simpsonid* **19.00** Ninjasõdalased **19.30** SH.I.E.L.D.i agendid **20.30** Simpsonid **21.00** Top Gear **22.05** Mf Jennifer 8 **00.25** Ameerika õudukas: mõrvamaja **01.15** Jäähoki maailmameistrivõistlused

05.30 Süües saledaks **05.55** Staariminutid **06.00** Mf Inga Lindström – Musta luige mõistatus **07.45** Linnaelu **09.00** Kuulsuste naistevahetus **10.00** Kolm naist paadis* **10.30** Gordon Ramsay köögisaladused **11.00** Sõber koer **11.30** Nurjatud koerad **12.00** See on keeruline* **13.45** Mf Nora Roberts – Kummituste maja **15.35** Kolm naist paadis* **16.00** Anthea, palun päästa! **17.00** Briti tippmodell **18.00** Eluteed **18.30** 10 aastat nooremaks USA **19.00** Mägede varjud **20.00** Naistevahetus **21.00** Mf Rosamunde Pilcher – Kihlatud, armunud, segaduses **22.55** Kuula mu laulu* **23.55** Reporter+ **00.30** Piinlikud kehad* **01.20** Seksikad reklaamid **02.10** Kuulsuste naistevahetus*

08.10 Reporter **09.00** Komissar Rex* **10.50** Conan* **12.30** Ärapanija* **13.00** Mf Maksimaalne risk* **14.50** Mf Click – superpult* **16.50** Mf XXX* **19.00** Kaks kanget Lõuna-Ameerikas **20.00** Tupiktänava mehed **21.00** Pöörased spordiklipid **21.30** Mf Palgasõdurid **23.15** Mootorite maailmas* **23.30** Üle võlli kuulsaks **00.00** Mf Ämblikurünnak

Pühapäev 18. mai

07.30 Animasarjad
08.45 Lastetuba
09.00 Prillitoos
10.00 Tõuse ja sära!
11.15 Jamie Oliveri 30 minuti road
11.40 Loodusdokk: Elu vägi*
12.35 Mf Härra Morgani viimane armastus
14.25 Minuscule
14.30 Teel jalgpalli MM 2014 finaalturniirile
15.00 Mf Hercule Poirot*
16.35 Downton Abbey*
17.30 Puutepunkt
18.00 Ajalik ja ajatu
18.30 Aktuaalne kaamera
18.40 Kutsuge ämmaemand!
19.35 Reisile minuga
20.00 Hyacinth Bucket
20.30 Riigimehed
21.00 Aktuaalne kaamera: Nädal
21.40 Sport
21.58 Puudutuse aeg
22.00 Sild
23.00 Vaalasaarte Maria
23.45 Kaks takti ette
00.15 Tõuse ja sära!*

06.25 Rooli võim*
06.50 Mägede varjud*
07.35 Kanade linn
08.05 Looney Tunes
08.30 Kodutunne*
09.30 Sõber koer
10.00 Oota sa!
10.15 Tuhkatriinu
10.40 Heeringas Veenuse õlal*
11.10 Laula mu laulu*
12.40 Parim enne*
13.10 Naabriplika*
14.10 Pilvede all*
15.10 Mf Rosamunde Pilcher – Armastuse kaljud
17.05 Mf Cecelia Ahern – Maa ja taeva vahel
19.00 Reporter+
19.35 Sajandi armastus
21.50 Hotell Grand
23.40 Mf Showtime – politseikroonika kangelased
01.30 Mf Hannibal*
03.35 Saladused*

05.40 Kirgede torm
07.25 Kung fu panda
07.45 Minu väike poni
08.10 Aladdin
08.35 Kuidas taltsutada lohet
09.00 Simpsonid
10.00 Kung fu panda*
11.50 Me armastame Eestit*
13.30 Suletud uste taga*
14.30 Stop!*
15.05 Midsomeri mõrvad
17.10 Ühe armastuse lugu
19.00 Seitsmesed uudised
19.30 Eesti meelelahutusauhinnad 2014
20.45 Mf Hambahaldjas
22.55 Mf Kool läbi...mis edasi?
00.45 Kättemaks
01.35 Midsomeri mõrvad*

09.00 Lõvikihv* **10.30** Liivamees **10.45** Väike printsess* **11.00** Linnutiivul ümber maakera* **11.50** Minuscule **12.00** Eesti lipp ümber Islandi* **12.30** Lähetus* **13.00** TEDx Tartu* **13.20** Tagatargemad* **13.50** Vana aja asjad **14.00** Lutsepapäev* **14.30** Luukas* **15.55** Kaunimad aastad, kuu Kaljukitses **16.35** Teeveejahutaja **17.00** Koolitants 2014 **17.25** Väikevend ja Karlsson katuselt **19.00** Võlukarussell* **19.10** Näh **19.20** Aktuaalne kaamera (viipek) **19.30** Aktuaalne kaamera (vk) **19.45** Teemaõhtu: Keskkonnakuu esitleb: Elu toidulaud. **19.45** Toidukonksu otsas **20.40** Toidulaud **23.10** Vastupandamatu sushi

07.20 Kahekesi püssi ja panniga **07.50** Rikaste valud **08.50** Politseipere **10.50** Rajalt maha* **12.10** S.H.I.E.L.D.i agendid **13.10** Kia tee Riosse! **14.10** Mf Paksuketse suvelaager **16.00** Louie **16.30** Kõige naljakamad koduvideod **16.45** Jäähoki maailmameistrivõistlused **19.15** Kõige naljakamad koduvideod* **19.30** Totaalne muutumine: kodu-eri **20.30** Simpsonid **21.00** Moto GP 2014 **22.40** Top Gear* **23.45** Kirvemehed* **00.45** Jäähoki maailmameistrivõistlused

05.30 Süües saledaks **05.55** Staariminutid **06.00** Mf Rosamunde Pilcher – Kihlatud, armunud, segaduses* **07.45** Linnaelu **09.00** Aadlikud pruudijahil **10.00** Aiasaade **10.30** Kodusaade **11.00** Lemmikretseptid **11.50** Hooaeg **12.30** Ellen* **17.00** Briti tippmodell **18.00** Eluteed **18.30** 10 aastat nooremaks USA **19.00** Mägede varjud **20.00** Naistevahetus **21.00** Mf P.S. **23.00** Trinny ja Susannah Austraalias* **00.00** Reporter+ **00.30** Elu 24 live

08.10 Komissar Rex* **10.50** Conan* **12.30** Illusioonimeistrid* **13.30** Camelot **14.30** Pöörased spordiklipid* **15.00** Mootorite maailmas* **15.20** Mf Palgasõdurid* **17.05** Mf Tere tulemast džunglisse* **19.00** Kaks kanget Lõuna-Ameerikas **20.00** Rooli võim **20.30** Mootorite maailmas **20.50** Staariminutid **21.00** Üle võlli kuulsaks* **21.30** Hävingupäev **00.50** Pöörased spordiklipid*

VABA AEG

Toimetaja KAIE MÖLTER, 433 0041, sakala@ajaleht.ee. Kuulutused tel 433 0062, kuulutused.sakala@ajaleht.ee

TEATER

Ugalas on täna kell 17 etendus «Vana õngitseja», 12. mail kell 19 «Lovesong. Ühe armastuse lugu». Vaksali tänav 7, Viljandi. Tel 433 0777.

Karksi valla kultuurikeskuses algab täna kell 16 teatripäev: «(Kas) Selline on elu» – A. Kitzbergi nim gümnaasiumi teatristuudio etendus (juhendaja-lavastaja Mikk Kask) ja Doris Kareva / Jürgen Rooste «Elutants» – Karksi valla kultuurikeskuse noorteteatri «O» etendus (lavastaja Silvia Soro, abilavastajad Mikk Kask ja Birgit Kruuse). Viljandi mnt 1, Karksi-Nuia.

KINO

Männimäe salongkinos täna filme ei näidata. Homme linastub kell 16 perefilm «Pruunkarude maa», kell 18 komöödiafilm «Gigolo maski all» ja kell 20 must komöödia «Kadumise järjekorras». Lisainfo www.mannimaja.ee. Riia mnt 52 d, Viljandi.

Sakala keskuses linastub 13. mail kell 19 koreograaf Mai Murdmaast rääkiv film «Ballettmeister», 14. mail kell 11 ja kell 19 film «Wall Streeti hunt». Tallinna tänav 5, Viljandi. Tel 433 3992.

KONTSERT

Sakala keskuses on täna kell 13 LC Viljandi Fellin heategevuskontsert «Emale». Esinevad Laura Remmel, Raivo Tafenau ja Kristjan Randalu. Tallinna tänav 5, Viljandi. Tel 433 3992.

Kohvikus Fellin algab 11. mail kell 12 TÜ VKA «Kultuuridessandi» raames emadepäeva kontsert. Vabaduse plats 1, Viljandi. Tel 435 9795.

Karksi valla kultuurikeskuses on 12. mail kell 18 Karksi-Nuia muusikakooli kevadkontsert. Viljandi mnt 1, Karksi-Nuia.

ÜRITUSED

Kondase keskuses on täna kell 14 avangardkunsti näitusel loeng, kus kuraator Gregor Taul lahkab naivismi ilminguid 1960. aastate professionaalses kunstis. Osalemine muuseumipiletiga. Pikk tänav 8, Viljandi.

Kõpu külastuskeskuse platsil peetakse täna kella 10–15 kevadlaata, kus on ka emadepäeva töötoad, rohevahetus, korvipunuja ja laadakohvik. Esinevad Kõpu põhikooli õpilased, sest leiab aset lauluvõistlus «Kõpu kägu 2014». Täpsem info tel 5330 0557.

Viljandi Jaani kirikus on 11. mail kell 10 emadepäeva peremissa. Teenib õpetaja Marko Tiitus, laulavad Viljandi Kesklinna kooli mudilaskoor ning koguduse laulu- ja muusikaringide lapsed. Kell 20 on õhtupalvus Taizé lauludega. Pikk tänav 6.

Karksi valla kultuurikeskuses tähistatakse 11. mail kell 12 emadepäeva. Viljandi mnt 1, Karksi-Nuia.

Kondase keskuse aias 11. mail kell 13 aset leidma pidanud emadepäeva piknik on vihmase ilma tõttu Sakala keskuses. Tallinna tänav 5, Viljandi. Tel 433 3992.

Viljandi vanaisade klubi tuleb kokku 13. mail kell 13 Eha tänav 4. Arutatakse Eesti meesteklubide teise Viljandi kokkutuleku ajakava ja selle läbiviimist 21. mail.

Viljandi KEK-i pensionäride klubi kohvilaud on 14. mail kell 13 Tähe peosaalis Posti tänav 6 Viljandis.

Viljandi päevakeskuses (Inkeri) on 14. mail kella 14–16 omastehooldajate poolt korraldatav loeng «Looduslik kevadine turgutus». Lektor-konsultant Arvu Sarv. Pikk tänav 4.

Polli aiandusuuringute keskus kutsub 15. mail kell 11 Polli teaduslik-meelelahutuslikule aiamatkale. Kogunemine kompetentsikeskuses. Info tel 433 1458.

Diabeetikute seltsi infopäev on 16. mail kell 11 Posti tänav 20 Viljandis.

Karksi valla kultuurikeskuses algab 17. mail kell 10 Ruhja päev ja kevadlaat. Viljandi mnt 1, Karksi-Nuia.

NÄITUSED

Viljandi muuseumis saab 29. maini vaadata näitust «Keskaegsest rõivast hansakostüümini». J. Laidoneri plats 10, Viljandi. Tel 433 3316.

Ugalas on täna õhtul kavas etendus «Vana õngitseja». JAANUS LAAGRIKÜLL

Karksi valla kultuurikeskuse sinises saalis on 31. maini üleval Karksi-Nuia lasteaia mudilaste tööde näitus. Viljandi mnt 1, Karksi-Nuia.

Mõisaküla muuseumis on 31. maini kohalike käsitöötegijate igakevadine näitus «10 aastat loomisrõõmu». J. Sihveri tänav 4. Info tel 435 5607.

Sakala keskuse jalutussaalis on 15. maini Viljandi lasteaialaste ühistööde näitus «Loodus meie ümber» ja **sammassaalis** 14. maini kultuuriakadeemia dekoraatori-butafoori eriala tudengite butafoorianäitus. Tallinna tänav 5, Viljandi. Tel 433 3992.

Viljandi linnaraamatukogus on mulkide seltsi 80. aastapäevale pühendatud näitus. **Trepihallis** saab täna viimast päeva vaadata MTÜ Singel fotonäitust «Elu nagu filmis». **Linnagaleriis** avatakse 12. mail moefotokunsti näitus «F. C. Gundlach. Saksa moefotograafia 1950-1980». Näitus jõuab linnagaleriisse tänu Saksamaa Liitvabariigi suursaatkonnale koostöös Hamburgi F. C. Gundlachi fondiga ja jääb avatuks 6. juunini. **Lasteosakonnas** on 31. maini Silvi Väljali pastellide ja tema kujundatud lasteraamatute näitus «Minu muinasmets ja trollide maa». Tallinna tänav 11/1. Tel 433 8660.

Kondase keskuses on 4. juunini üleval näitus «Avangardi aabits. 1960. ja 1970. aastate eesti avangardkunst Margus Punabi kogust» ja 18. maini Viljandimaa põhikoolide 4.–9. klasside õpilaste käsitöönäitus «Tegelased». Püsiekspositsioonis on Paul Kondase maalilooming Viljandi muuseumi kogust. Pikk tänav 8, Viljandi. Tel 433 3968.

Suure-Jaani külalistemajas on 15. juunini avatud kevadnäitus Enno Alliku lillemaalidega. Näha saab etteteatamisel tel 434 0035 Ilmatari 3a, Suure-Jaani.

Tarvastu raamatukogus on Tarvastu muusika- ja kunstikooli eelkooliõpilaste näitus ja lasteaia Naeruvõru laste kunstinäitus, mida saab vaadata raamatukogu lahtiolekuaegadel. Tel 436 6262.

Uku keskuse teisel korrusel on Enn Loidi fotonäitus «Makromaailm». Tallinna tänav 41, Viljandi.

Karksi valla kultuurikeskuses on Karksi valla kunstnike tööde kevadnäitus ja **teise korruse fuajees** rändnäitus «Eesti riiklikud teenetemärgid», mida saab vaadata kuu lõpuni. Viljandi maantee 1, Karksi-Nuia.

Kohvikus Day Off on Teet Lindma pastellmaalide näitusmüük. Ostjad toetavad üle-eestilist karikatuurivõistlust Viljandis. Leola 51, Viljandi.

NIMEPÄEV

Tänased nimepäevalised on Aino, Aina, Aini, Ainu ja Ainika, **homsed** Liivar, Liivo ja Leevo ning **ülehomsed** Vootele, Võitur, Tapper ja Rünno.

Hooajatoetaja: A. Le Coq

Haridus- ja Teadusministeerium ecoprint Eesti Ekspress Piletilevi Maaleht Meedius Sakala ERR

Viljandi Täiskasvanute Gümnaasiumi
AVATUD USTE PÄEV
20. mail 2014 kell 14
Tutvustame e-õppe võimalusi ja õppekorraldust
Ootame Teid
Kesk-Kaare 17, Viljandi
tel 433 4396

KVALITEETNE KATUS PARIM HIND!
Tel: 53 474 353
viljandi@olly.ee
WWW.OLLY.EE

ROGER PUIT
AS ROGER PUIT OSTAB JÄTKUVALT ERAMETSKONNA LOOMISE EESMÄRGIL
TALUMAID
HOOLI OMA METSA TULEVIKUST.
HELISTA TEL 434 7647, 504 1062, FAKS 434 7710.
ROGERPUIT@HOT.EE

- Puurkaevude, küttekaevude puurimine, puhastamine, projekteerimine
- Septikute müük ja paigaldus
- Kanalisatsiooni- ja veetrassitööd
- Süvaveepumpade müük ja paigaldus

Balti Puurkaev
Tel 521 7415, 504 2999
www.BaltiPuurkaev.ee

OTSIME
LUKKSEPPA-KEEVITAJAT
CV saata info@plantres.ee, lisainfo tel 5303 4211.
www.plantres.ee

14. juunil ilmub järgmine AJAKIRI ELUKOGENUD INIMESELE

Telli reklaam, mida näeb 112 200 lugejat*

TRÜKIARV ALATES 45 000!

*Pärnu Postimehe, Sakala, Virumaa Teataja, Järva Teataja ja Valgamaalase lugejate arv Turu-uuringute ASi andmetel (ELU 2013 II poolaasta)

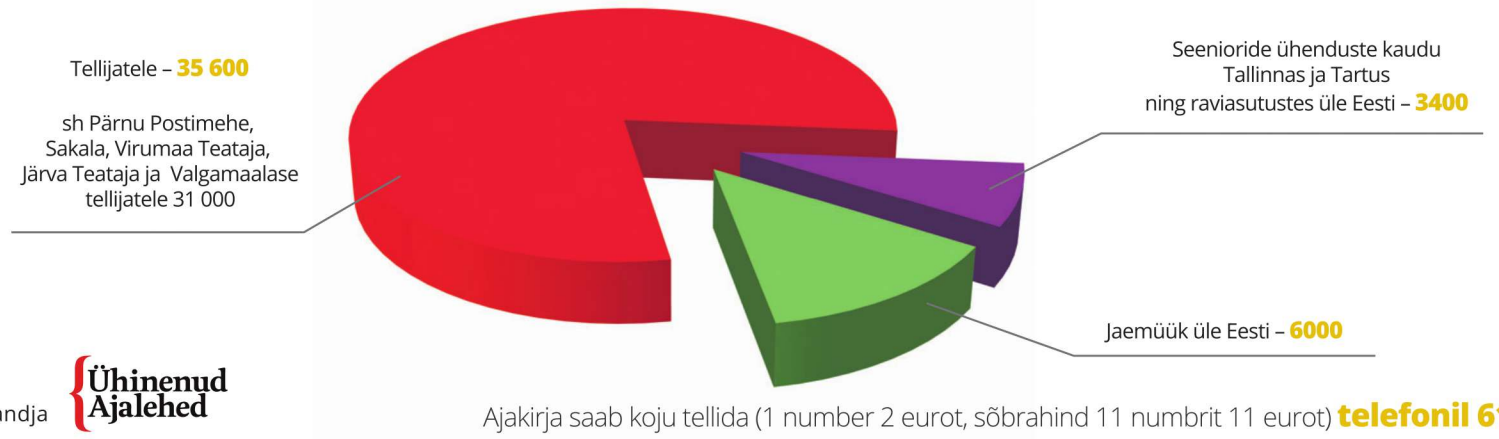

Väljaandja Ühinenud Ajalehed

Ajakirja saab koju tellida (1 number 2 eurot, sõbrahind 11 numbrit 11 eurot) telefonil 617 7717

60+
www.60pluss.ee
Reklaami broneerimine kuni 28. maini või kuni jätkub vaba pinda
Sirly Kurisoo
tel 5307 9605
sirly.kurisoo@ajaleht.ee

SPORT

Toimetaja MADIS LUIK, 433 0043, madis.luik@ajaleht.ee

4126

Ümber Viljandi järve jooksu võistlustel jõudis kahe päeva jooksul finišisse kokku 4126 inimest. Lastejooksudel oli täpselt 600 ja noorte teatejooksul 130 osalejat. Kepikõnni lõpetas 510 ja jooksu 2886 inimest.

Võidupäeva turniir õnnestus, tiitlivõistlus mitte

VALDEKO KALMA,
Tuleviku maadlusklubi president

Kolmapäeval, 7. mail Peterburis asetleidnud võidupäeva maadlusturniiril osales ka Viljandi Tuleviku klubi raskekaallane Ragnar Kaasik ning ta lõpetas kolmanda kohaga.

Tugeva tasemega rahvusvahelist täiskasvanute vabamaadlusturniiri on Peterburis peetud juba 44 aastat. Ragnar Kaasik lõpetas seekord seitsme konkurendi hulgas pronksmedaliga. Ainsa kaotuse, 6:7, pidi ta vastu võtma hilisemalt võitjalt, Kaliningradi maadlejalt. Kolmanda koha kohtumises oli ta parem Peterburi sportlasest.

Üks auhind, hõbemedal, tuli Eestisse veel. Selle võitis Kohtla-Järve Kuldkaru esindaja Aleksei Baskakov alla 61-kiloste meeste seas.

Teisipäeval, 6. mail maadles Tuleviku klubi liige Kevin Ervald Bulgaarias Samokovos Euroopa kadettide meistrivõistlustel.

Loos teda ei soosinud. Ta oli küll esimeses ringis vaba, aga läks siis kokku tugeva Moldaavia koondislase Nicilai Grahmeziga ja kaotas punktidega 1:9. Et moldaavlane jäi poolfinaalis alla ukrainlasele, oligi meie mehe võistlus läbi ning protokolli kanti 14. koht.

Kevin Ervald oli oma kehakaalus üks nooremaid maadlejaid ja ta saab ka järgmisel aastal kadettide vanuseklassis võistelda.

Staieri sari algas 3000 meetri jooksuga

Viljandi staadionil kolmapäeva õhtul kümne soojakraadi ja tugeva tuulega peetud Staieri klubi seeriajooksu etapi 3000 meetri distantsi võitis Sakala klubi esindaja Enari Tõnström.

Võitja läbis raja ajaga 9.20,8 ja edestas teiseks tulnud Enno Torimit enam kui poole minutiga. Too oli finišis ajaga 9.57,2. Kolmas oli Olav Paris, kes kaotas Torimile omakorda kolme sekundiga.

Parima naisena lõpetas Anneliis Vahtramäe. Tema läbis kolm kilomeetrit ajaga 12.23,3 ja sai üldarvestuses 11. koha. Jooksu lõpetas 30 inimest.

Seeriajooksu järgmine etapp on 28. mail algusega kell 18. Siis on kavas 1500 meetri distants. (Sakala)

Viljandis on rannatennise harrastajate hulk ja tase aastaga märgatavalt kasvanud, sest eelmisest sügisest on Männimäel ühe väljakuga rannahall, kus saab treenida. MARKO SAARM

RANNATENNIS

Talvine treeningplats aitas uudse suveala harrastajad Euroopasse

MARKO SUURMÄGI
marko.suurmagi@ajaleht.ee

Viljandisse rajatud Eesti esimene rannatennisehall on andnud siinsetele selle ala harrastajatele võimaluse võistelda Euroopa madalama kategooria turniiridel ja viimatine võistlus lõppes meie naistele võiduga.

Nädal tagasi Poolas Pulawys peetud rahvusvahelise tenniseföderatsiooni ITF-i neljanda kategooria turniiril käis Viljandist neli paari ning ainus naispaar Anelle Luik ja Anneliis Vahtramäe saavutas esikoha.

Meeste konkurentsis jõudsid Ainar Laube ja Priit Pihl poolfinaali. Tiit Leesment ja Jaano Martin ning Reigo Tõnsberg ja Margus Ungerson lõpetasid võistluse veerandfinaalis.

«Tulemused on meil kindlasti paranenud, sest esimest talve oli meil kasutada rannatennisehall. Muidu saime vaid suvel rannas mängida,» ütles üks uudse ala eestvedajaid Margus Ungerson.

Hall andis suure tõuke

Just tänu halli avamisele on rannatennisel Viljandis nii hästi läinud, et siin loetakse kokku juba ligi 60 harrastajat ning juuni keskel peetakse Viljandi järve ääres esimest korda Eestis ITF-i turniiri. Juuli keskel lähevad viljandlased aga Moskvasse, et osaleda võistkondlikel maailmameistrivõistlustel.

Seni on viljandlased rannatennisega tegelnud amatööride tasemel ja nende laeks on kolmanda kategooria turniirid. «Esimese kategooria turniirid on juba profisportlastele,» nentis Ungerson. «Tipp on sel alal päris kõrgel tasemel ja tihe. Näiteks Hispaanias on loodud juba spetsiaalsed rannatennise akadeemiad, kus noori mängijaid koolitatakse.»

Viljandis seni lapsi treenitud pole, kuid rannatennise eestvedajad loodavad suvel neid selle ala juurde meelitama hakata. Selleks on neil kavas korraldada rannas võistlussari just eeskätt lastele ja noortele.

«Huvilisi on Viljandis päris palju. Soojade ilmadega oli rannas kaks väljakut lõunast pimedani mängijaid täis, oodati lausa järjekorras,» meenutas Ungerson.

Mäng alles kogub hoogu

Rannatennis on sedavõrd uudne ala, et maailmameistrivõistlusi peetakse selles alles seitsmendat aastat. Suurturniire korraldab ITF, kuid märgatav vahe tavatennisega tuleb välja just turniiride võidufonde vaadates. Kui tavatennises on 10 000 dollari suurune kõige madalama tasemega ITF-i turniiri võidufond, siis rannatennises on sama summa kasutada kõige kõrgema tasemega turniiril. Viljandlastele edukaks osutunud neljanda kategooria turniiridel rahalisi auhindu ei olegi.

«Rannatennis peab end veel tõestama. Ala on aga väga atraktiivne ja loodame, et see liigub rannavolle jälgedes,» lausus Ungerson ning meenutas, et ka rannavõrkpall kiratses algusaastail, kuid on nüüdseks jõudnud lausa olümpiamängude kavva.

ERAKOGU

Viljandlannad Anelle Luik ja Anneliis Vahtramäe võitsid Poolas neljanda kategooria turniiri.

Sakala

Tartu t 8, 71020 Viljandi
Üldtelefon 433 0040
Faks 433 4275
Internet: http://sakala.ajaleht.ee/
e-post sakala@ajaleht.ee
Reklaami telefon 433 0063,
faks 433 0080
Kuulutuste faks 433 0066
e-post reklaam@sakalakirjastus.ee,
kuulutused@sakalakirjastus.ee
Klienditeenindaja-sekretär
Marge Ira 433 0040
Peatoimetaja Hans Väre 433 0050
Peatoimetaja asetäitja
Marko Suurmägi 433 0042
Vanemtoimetaja
Rannar Raba 433 0051
Toimetajad
Maarja Möldre 433 0082
Anu Arak 433 0082
Arvamustoimetaja
Karl-Eduard Salumäe 433 0048
Reporterid
Aivar Aotäht (uudised) 433 0085
Ketlin Beljaev (uudised) 433 0054
Margus Haav (kultuur) 433 0046
Siim Piirak (uudised) 433 0084
Sigrid Koorep (uudised) 433 0049
Madis Luik (sport) 433 0043
Sten Mahov (tarbija) 433 0052
Kaie Mölter (uudised) 433 0041
Üllar Priks (uudised) 433 0044
Tiina Sarv (kultuur) 433 0047
Egon Valdaru (uudised) 433 0053
Fotograaf Elmo Riig,
Marko Saarm 433 0057
Korrektorid Evi Eiche,
Liivia Tohvelmann 433 0056
Kujundusjuht Ain Kivilaan 433 0058
Küljendus Piret Holtsmann,
Katri Henga 433 0055
Reklaamitoimetuse peaspetsialist
Merlin Muts 433 0063
Müügispetsialistid
Airi Janke 433 0060
Monika Schults 433 0064
Astra Saul 433 0061
Kuulutuste ja ajalehe tellimuste vastuvõtu klienditeenindaja
Andra Tetsmann 433 0062
Küljendaja-kujundaja
Liina Valt 433 0081
Korrektor Gitta Lilienthal 433 0083
Finantsjuht
Pilvi Sume 447 7099
Raamatupidajad
Kaie Liiv 433 0065,
Meeli Eismann 433 0068

Kuulutuste vastuvõtt tööpäeviti kella 9—17, lõuna kella 13—13.30.
Järgmise päeva ajalehte kella 12-ni.
Sakala ilmub viis korda nädalas.
Väljaandja AS Ühinenud Ajalehed.
Juriidiline aadress Gildi t 1, 51007 Tartu. Postiaadress Rüütli t 14, 80010 Pärnu.
Toimetus käsikirju ei tagasta ja võtab endale õiguse neid lühendada.
Välisautorite honorarid kantakse üle pangakontole üks kord kuus järgmise kuu 6. kuupäeval.
Kõik ajalehes Sakala avaldatud artiklid ja fotod on autoriõigusega kaitstud teosed, mille reprodutseerimine, levitamine ning edastamine mis tahes kujul on ilma AS-i Ühinenud Ajalehed kirjaliku nõusolekuta keelatud.
Trükitud Kroonpressi trükikojas.
Tiraaž 8834

Kaebuste korral ajalehe sisu kohta võite pöörduda pressinõukogusse, pn@eall.ee või telefon 646 3363.

Neljapäeval sündis Viljandis poiss.

100 AASTA EEST

Sakala, 7. V 1914

Esmaspäewal ettekantud «Pisuhänd» meeldis waatajatele, olgugi et Pinna puudumine Westmanni osas ennast tunda andis. Sälliku Westmannil puudus tüsedus ja kindel põhi. Nõrgal jalgel seiswat kuju ei suutnud ka kõige hoolsam ja laia mõõdulisem mimika tüsedaks teha. Selle eest oli Th. Altermanni Piibeleht huwitaw kuju, kuigi kirjanik selle osa juures esimeses waatuses natuke palju iseloomustawat wärwi on annud.

Kuulutuste vastuvõtt tööpäeviti kl 9–17, lõuna kl 13–13.30. **Tel 433 0062, faks 433 0066, e-post andra.tetsmann@ajaleht.ee**. Kuulutuse tellimine internetis **http://kuulutus.ajaleht.ee**

KINNISVARA

Müüa 1-toal korter Karksi-Nuias J. Kivistiku 1, IV k, kõigi mugavustega, lodža, remonti vajav. Tel 510 7251.

Müüa 3-toaline korter Päril. Tel 5656 5051.

Müüa 3-toal korter Päril. Tel 5390 3223.

Müüa 4-toal korter Männimäel. Pootsman Kinnisvara OÜ, Mario Karro, tel 5688 6800.

Müüa korter Võhmas, 34 m². Tel 437 7042.

Müüa maja Tänassilmas, jõe kaldal, linnast 15 km. Hind 30 000 €. Tel 5386 5425.

Müüa suvila Pinskal, 13 000 €. Tel 5695 9744.

Ostan maja. Tel 5456 6529.

Ostan maad ja metsa. Tel 511 1666.

Ostan mug korteri I korrusel. Tel 515 5643.

OÜ Estest PR ostab metsa- ja põllumaad. Tel 504 5215, 514 5215.

Perekond üürib maja Viljandis või lähiümbruses (kuni 10 km). Tel 5341 9238.

Soovin üürida 2–3-toal mug korteri Männimäel. Tel 5462 7058, Piret.

SÕIDUKID

Müüa 2001. a Volvo V-40, 1,9TD, ülev 2015 märts, 2200 €. 1991. a Ford Orion 1,4i CLX, ülev 2014 aug, 600 €. 1991. a Ford Scorpio 2,0i, 400 €. Autod varuosadeks: 1998. a Citroen Xsara 2,0i, 1991. a VW Golf II, 1,6B, 1996. a Ford Mondeo 2,0i. Tel 5199 2739.

Olustveres müüa valge sõidukorras auto Volkswagen Polo Classic, 1998. a, 216 000 km, järgmine ülevaatus aprillis 2015, lisaks 3 varuratast ja velge. Hind 1000 €. Tel 5557 2310.

TEENUSED

Ehitusbrigaad teeb katuse-, müüri- ja üldehitustöid. Tel 5554 4156.

Ehitus- ja metallitööd. Tel 5694 0590.

Elektritööd. Tel 5668 4254.

Firmalt kvaliteetsed üldehitus-, katuse-, siseviimistlus- ja korterite remonttööd. Garantii. Tel 5344 5466.

Kaardid ennustavad 24 h, h 1,09 €/min. Tel 900 1727.

Kaevetööd 22-tonnise roomikekskavaatoriga. Tel 5616 1298.

Halumasin. Tel 5563 8552.

Maramaa Kliinik pakub Teile tervisekontrolli paketti:
kolesterooli, veresuhkru ja hemoglobiini mõõtmine
Paketi hind 9 €
Registreeri tel 434 7631 või www.maramaakliinik.ee
Tule kohale A. Maramaa pst 5

Kaevetööd 2,7-tonnise ekskavaatoriga. Tel 5620 0055.

Kaevude puhastamine, vee- ja sanitaartehnilised tööd. Tel 5813 5496.

Katuseehitus- ja remonditööd. Fassaadid ja üldehitus. Tel 5387 7119.

Katuse-, fassaadi- ja üldehitustööd. Tel 5352 9476.

Katuse- ja fassaaditööd. Tel 5626 4115.

AS ACROPOLIS
EHITAB JA REMONDIB KRUUSATEID JA TRUUPE NING MÜÜB
- **liiva,**
- **sõelutud liiva,**
- **kruusa,**
- **purustatud kruusa,**
- **killustikku.**

INFO ja TELLIMINE tel 524 1222.
e-post kristjan@acropolis.ee

Katuse- ja fassaaditööd, töödele ja materjalile garantii. Tel 5341 3362.

Katuste pesu ja värvimine. Tel 5891 8986.

Kopatööd. www.jaatmeproff.ee.

Korstnapühkija. Tel 5561 1712.

HAUAKIVID
VÕRUS Kreutzwaldi 119, tel 5664 6270
TARTUS Ringtee 19, tel 5564 4651
VALGAS Vabaduse 16, tel 5622 1099
Suurem hauakivide valik Eestis
www.hauakivi.ee

Muru niitmine ja trimmerdamine. Tel 5625 9991.

Ohtlike puude langetamine. Tel 504 7811.

Piirded, väravad, metallitööd. Tel 517 5265.

Pottsepatööd, remont, ehitus. Tel 5892 1710.

Puurkaevude rajamine ja puhastamine, vee- ja kanalisatsioonitorustike, septikute ja süvaveepumpade paigaldus. Tel 502 1279, 526 9604, www.puurkaevumeistrid.ee.

Rakkekaevude kaevamine, remont ja puhastus. Tel 5393 6162.

Rakkekaevude puhastamine. Tel 557 4792.

Salvkaevude kaevamine ja puhastamine. Tel 5672 7555.

Septikute müük ja paigaldus, kanalisatsiooni- ja veetrassitööd, süvaveepumpade paigaldus. Tel 521 7415, info@veegrupp.ee.

Terrassid, voodrilauad, saunad, kivitööd, ripplaed jne. Garantii. Tel 5366 9108, A1 Ehitusviimistlus OÜ.

Virtsapütt. Tel 518 5879.

Võsalõikus, haljastustööd. Tel 5694 9844.

Üldehitustööd vundamendist viimistluseni, fassaadi soojustamine. Info proehitustrust@gmail.com, tel 5556 6995.

TÖÖ

AS Mivar-Viva võtab tööle töömahu suurenemise tõttu kogemustega õmblejaid ja liinitöölisi. Töö graafiku alusel kahes vahetuses. Kasuks tuleb eelnev töökogemus tekstiilitööstuses. Tule kohapeale aadressil Lossi tn 41, Viljandi. Info tel 433 3748, 433 4296.

Karksi-Nuias asuv puidutööstusettevõte AS Textuur otsib puidupingi operaatorit. CV palume saata e-postiga textuur@textuur.ee või võtta ühendust tootmisjuhiga tel 517 5485.

Kattocenter Viljandi OÜ pakub tööd katusepaigaldajatele vanuses 18–40. Soovitav hea eelnev töökogemus. Tel 5636 7722, e-post viljandi@kattocenter.ee.

Pakkuda tööd võsaraietel. Tel 5392 9651.

Töö Norras üldehitustöödel. Tel 515 7377.

MUUD

OÜ Jalaexpert võtab vastu Viljandis Turu t 10, kab 303, teisipäeval, 13. mail kl 10–13. Teid teenindavad ortopeed ja meister. Ortopeedilised jalatsid, tervislikud jalatsid, tallatoed, ortoosid, korsetid, proteesid ja rinnaproteesid. Info tel 5334 0007.

LOOMAD

Lambad talledega. Tel 5816 4973.

Müüa brahma kukkesid ja kanu. Samas ratastel veevaat ja T-25 haakeriistad. Tel 5567 1896.

Müüa ristandpõrsaid, sündinud ja kasvanud õues. Tel 521 6763.

Ära anda koerakutsikas. Tel 523 7991.

ÄRA ANDA

Kassipoeg, sündinud 28. aprillil. Tel 5824 7963.

PÕLLUNDUS

Müüa otra ja nisu. Tel 504 4956.

Ostan kivikorjamismasina ja virtsapüti. Tel 5613 1000.

METSAMATERJAL

Noorendike hooldus. Metsaraie ja väljavedu. Tel. 522 9472.

Ostan palke, paberipuid ja okaskütet. Raha kohe. Tel 5190 2637.

Promets OÜ ostab kõrge hinnaga metsa ja maad. Tel 5591 9930.

OST

GRUNDAR PUIT OÜ
Metsakinnistute ja raie ost
(sobivad ka osaliselt raiutud ja hüpoteegiga koormatud metsakinnistud)
Aitame metsakavade koostamisel ja paberite vormistamisel
Tel 525 9788 • harry@grundar.ee
faks 443 0376 • Tehnika 15, Paikuse

OÜ OK Mets ostab raieõigust, metsamaad, ümarmaterjali. Ülestöötamine ja vedu. Tel 527 8119, 503 3379.

MÜÜK

5 rulli okastraati. Tel 513 6511.

Ahju- ja pliidipuud, 2 a kuivanud. Tel 5551 4204.

Ehitusliku saematerjali, voodrilaua ja põrandalaua müük. Ehituspuit pikkusega 3–6 meetrit. Vedu üle Eesti tasuta. Tel 5596 0517.

Halupuud ja kaseklotsid võrgus. Tel 5637 3783.

Katuseplekk 5 €/m². Tel 5550 6817.

Kuivad ja märjad küttepuud. Tel 502 9596.

Kuivad pakitud kütteklotsid. Vedu tasuta. Tel 5383 9215.

Kuiv lepp võrgus. Tel 511 1177.

Küttepuud. Tel 5345 2943.

Küttepuud. Tel 5624 6862.

Lepp 25 €/rm, saar 29 €/rm. Tel 5340 0315.

Lepp, saar, kask, 30–50 cm. Tel 505 0522.

Liiv, kruus, muld ja purukruus. Tel 527 5343.

Müüa kuivi küttepinde Viljandis, 15 €/rm. Tel 520 4487.

Müüa lõhutud küttepuid. Tel 5683 0454.

Müüa põranda-, voodri- ja ehituslaudu, eri laiused. Vedu tasuta. Tel 506 4651.

Müüa tooreid halupuid, kuivi pakitud kütteklotse ja kaminapuid, pelleteid ning puit- ja turbabriketti alusel. Vedu tasuta. Tel 433 3130, 523 8503.

Kuiv 50 cm lepp. Kogus alates 1,5 rm. Tel 505 9092.

Toores lepp 25 €/rm, saar, haab. Tel 5563 8552.

Toores lepp 25 €/rm. Tel 502 3686.

Toores lepp ja saar. Tel 5828 9919.

KASUTATUD ASJAD

Müüa diivan koos tugitooliga. Tel 5667 8839.

Müüa kasutatud, metallist seinakasvuhoone, 12 m². Tel 5674 1235.

Müüa kasutatud rehve ja velgi Paala tee 52a (Eesti Energia hoov). Tel 5647 5342, www.aalux.ee.

Ostan vanu medaleid, märke, münte, postkaarte, marke. Tel 5566 3939.

Ostan restaureerimiseks laste pedaalauto ja muid nõukogudeaegseid automudeleid. Tel 5665 5551.

Müüa heas korras laud ja 4 tooli. Tel 5620 2560.

Müüa hästi hoitud laste ratas. Tel 5620 2560.

Ostan teie üleliigseid asju ja aitan kaubikuga kolida. Tel 5649 5965.

Ostan vanaaegseid raamatuid, postkaarte, kellasid, fotosid, maale, graafikat, münte, paberrahasid, märke, medaleid, mööblit jne. Tel 5829 9810.

Vanavarahuviline ostab hea hinnaga veneaegseid kopikaid, tsaariaegseid münte ja paberraha, nõukogudeaegseid märke, medaleid, ordeneid. Eriti olen huvitatud mündi- ja märgikogudest. Küsige hinnapakkumist. Samuti aitan münte tasuta hinnata. Aus kaup ja raha kohe kätte. Tel 5590 6683.

Ostan vanu fotosid, münte, märke, lauanõusid, lauahõbedat, kellasid, ehteid, lampe, baromeetreid, plekist kuivainetopse ja muid vanaaegseid esemeid. Tel 517 4050.

Ostan veneaegseid esemeid: raamatuid, postkaarte, kellasid, rinnamärke, rahasid, mänguasju, mööblit, lampe-valgusteid, fotoaparaadi, raadio ja palju muud. Kõik vana huvitab. Tel 5845 5341.

Müüa korralik kummut-mähkimislaud. Tel 5620 2560.

Müüa korralik kummut. Tel 5620 2560.

Müügil õmblusmasinad, taskuuurid, suupillid, dušinurga alus, Žiguli osad, kasutatud rehvid, kreissae raam, elektrimaterjalid, kiiktool (vajab kokkupanemist), jalgratas, külmkapp (puitkorpusega), remonti vajavad külmkapid (Snaige). Tel 5827 7841.

Soodsalt tume, lakitud, klaaside ja sahtlitega nõudekapp 135 x 145 x 45. Info tel 521 4287.

TEADE

Arli puukool müüb kolmap, 14. mail viljapuid, -põõsaid, mustika-, vaarikataimi jne: Viljandi turg kl 9–12, Ramsi kl 12.30, Õisu kl 13.15, Halliste kl 14, A-Paluoja kl 14.45, Kõpu kl 16.15, S-Jaani kl 17.30, Olustvere kl 18.15, Võhma kl 19. Tel 5390 4489.

Vaikselt lahkusid, emake hea,
muredest, valudest enam ei tea...

Lahkus meie kallis ema, vanaema ja ämm

VIIVE JÕGI

7. IV 1941 – 9. V 2014

Leinab tütar Inga perega.

Ärasaatmine 17. mail kell 15.30 Riia mnt kabelist samale kalmistule.

Südamlik kaastunne Raulile ja Ennole peredega kalli

REIN KANDLA

kaotuse puhul.

Abja teemeistri piirkond

Avaldame kaastunnet Riinale isa

REIN NURGA

kaotuse puhul.

Eesti pärimusmuusika keskuse kollektiiv

Mälestame
VLADIMIR PUKKI
Südamlik kaastunne Mallele ja laste peredele abikaasa, isa ja vanaisa kaotuse puhul.
Alli, Ilse, Marju, Leena, Ljuda ja Ell

Unustamatult kallist klassijuhatajat

LEIDA MEERITSAT

mälestab Mustla keskkooli 6. lend.

Avaldame siirast kaastunnet Raul Kandlale isa

REIN KANDLA

surma puhul.

Sakala Teed OÜ

Sügav kaastunne Karinile perega isa ja vanaisa

REIN KANDLA

kaotuse puhul.

Klassikaaslased Abja keskkooli 48. lennust

Kallis õp Riina! Tunneme sulle südamest kaasa kalli isa

REIN NURGA

kaotuse puhul.

Rukkilille rühma lapsed ja vanemad

Mälestame ja meenutame tänutundega

JAAN RIISALOT
(Riisenberg)

12. V 1904 – 9. I 1992

tema 110. sünniaastapäeval.

Pojad peredega

Avaldame sügavat kaastunnet Karinile isa

REIN KANDLA

kaotuse puhul.

AS Toom Tekstiil ja töökaaslased Abja vabrikust

Avaldame kaastunnet Eduard Kandlale kalli venna

REIN KANDLA

surma puhul.

Abja kiirabi

Südamlik kaastunne Tiinale abikaasa

REIN TÜRGI

kaotuse puhul.

Naiskodukaitse Sakala ringkond ja Kodutütarde Sakala ringkond

AS Rael tehnoülevaatuspunkti traktorite ja liikurmasinate tehnoülevaatuse ajagraafik 2014

Kuupäev	Kell	Ülevaatuse koht
12.05.2014	17.00	Uusna töökoda
13.05.2014	17.00	Pilistvere töökoda
14.05.2014	17.00	Ülde töökoda
19.05.2014	17.00	Saarepeedi töökoda
20.05.2014	17.00	Oorgu Päästekomando esine
21.05.2014	17.00	Lalsi sigala
26.05.2014	17.00	Eesti Höövelliist
27.05.2014	17.00	Vastemõisa töökoda
28.05.2014	17.00	Sürgavere töökoda

Ülevaatust teeb Elmar Mätas
Lisainfo tel 433 0982, 5620 0002

KUGA mööbel kogemus mugavusest
SUUR VALIK MÖÖBLIT.
Tule ja tutvu! Hinnad soodsad.
JÄRELMAKSU VÕIMALUS!

MEIE KAUPLUSED:
VILJANDIS Riia mnt 52, telefon 433 6029
ABJA-PALUOJAS Tiigi 1, telefon 436 0158
VALGAS Vabaduse 2/4, telefon 767 0173, E-R 9-18, L 9-15
TÜRIL Tehnika 8, telefon 384 8576
RAPLAS Piiri 5A, telefon 489 4453
PÕLVAS Jaama 69D, telefon 799 1489
JÕGEVAMAAL Pauastveres, telefon 775 1310

LATESTO OÜ otsib oma meeskonda Latesto
HAKKPUIDU VEOAUTOJUHTI.
Vajalik CE-kat juhiluba. Töö vahetustega ja üle Eesti.
CV saata e-posti aadressil latesto@latesto.ee või helistada tel 523 1139.

SUL ON METSA, PÕLDU, MAJA VÕI MUUD KINNISVARA?
Meil on hindajad, ostjad ja nõuandjad!
Ühendame jõud, helista, kirjuta ja räägime!
kinnisvarabüroo Virumaa Invest
Tel 327 0670, e-post info@virumaainvest.ee.

SVEBA DAHLEN BALTIC
Sveba-Dahlen Baltic OÜ toodab pagaritööstusseadmeid.
Otsime oma meeskonda Viljandis
KOOSTEELEKTRIKUT,
kelle peamised ülesanded on seadmete testimine ning testimisel ilmnenud vigade kõrvaldamine.
Kui oled kohusetundlik, väga hea tehnilise taibuga, algatusvõimeline, hea arvutioskusega ning huvitud elektroonikast, siis me pakume sulle:
- püsivat tööd eksportivas Rootsi kontsernis;
- head palka lähtuvalt oskustest ning erinevaid toetusi;
- paindlikku tööaega;
- väga head töökeskkonda ja -ruume;
- parimaid töövahendeid ja -rõivastust;
- toredat meeskonda, ühisüritusi.

Täiendav info ettevõtte kohta www.sveba-dahlen.ee.
CV saada aadressil raili.kiin@sveba-dahlen.ee või kandideeri läbi kodulehe.
Kandideerimise lõpptähtaeg 12. mai.
Tervislik töökoht!
Täiendav info www.sveba-dahlen.ee

Meeste tervise nõustamine Maramaa Kliinikus
Viljandis Maramaa pst 5
Pakume meestele võimalust kontrollida oma tervist põhjaliku paketi alusel
Tervisekontroll, analüüsid ja arsti nõustamine
Paketi hind 55 €
Tel 434 7631 või www.maramaakliinik.ee

VILJANDI LINNAVALITSUS VÕTAB TÖÖLE EHITUSINSPEKTORI
Ametikoha täpsem kirjeldus ja nõuded on toodud Viljandi linna koduleheküljel **www.viljandi.ee** rubriigis „Vabad töökohad"
Avaldus koos lisamaterjalidega esitada Viljandi Linnavalitsusele **19. maiks 2014** aadressil Linnu 2, Viljandi või e-postil viljandi@viljandi.ee
Täiendav info arhitektuuriameti juhatajalt tel 435 4739, 5342 7054

ARUTECH parimad aknad
Asutatud 1999. a.
Aknad kuni -60%
Iga teise akna paigaldus **TASUTA**
ja iga järgnev **poole hinnaga!**

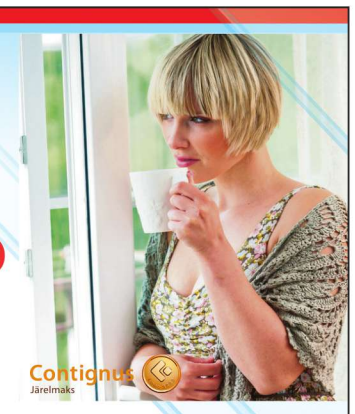

Arutech Parimad Aknad rakendab nüüd akende tootmisel süsteemi Gealan S 9000. Sellel kaasaja kõige soojemal süsteemil (profiili U-väärtus on 0.92 W/m²K) on mitmeid eeliseid ja hea hind.
*NB! Täpsemaid järelmaksu tingimusi vaata www.contignus.ee
Järelmaksu pakub Contignus OÜ, see on finatsteenus. Tutvu teenuse tingimustega kaupmehe klienditeeninduja juures, vajadusel konsulteeri asjatundjaga. Krediidi kulukuse määr on 44% aastas järgmistel näidistingimustel: järelmaksu summa 500 €, sissemakse 0%, tagastamise tähtaeg 1 aasta, intress 25,4% aastas, lepingutasu 20 €. Määr on arvestatud eeldusel, et põhiosa ja intress makstakse tagasi igakuiste annuiteetmaksetena.
Rahvusvaheline kvaliteedijuhtimise sertifikaat ISO 9001:2008 ja keskkonnasertifikaat ISO 14001:2004
Üle Eesti 1516 www.arutech.ee
VILJANDI Tallinna tn 19/21, tel 433 3699

Lõuna-Eesti ERAMETS
ostame METSA-KINNISTUID
üle Eesti: tel 507 2544
www.erametsa.ee

VESTMAN
PÕLLUVARA
OSTAME PÕLLUMAAD
5340 4975
polluvara@vestman.ee
www.vestman.ee

OÜ KUNTURI VALMIERA RAJOONIST
MÜÜB 17. MAIL SEALIHA
Lilli külas kell 8
Karksi-Nuia turul kell 8.45
Abja-Paluojas kell 9
Kamaral kaupluse juures kell 10
Mõisaküla turuplatsil kell 11

Renlog
Raieõiguste ja metsakinnistute ost.
Tel 517 4303, argo@renlog.ee,
www.renlog.ee

HEA METSAOMANIK!
OSTAME
KUUSEPALKE
PÄRNU SADAMAS ja
KUNDA SADAMAS.
Diameeter alates 12 cm.
Lauri Uibopuu, tel 503 2050, lauri@artiston.ee
ARTISTON

pm PRIIMO METS
Ostab: metsakinnistuid, kasvavatmetsa, kasepakku, okaspuupalke, paberipuitu ja hakkeks võsa.
Pakub: saematerjali, metsaveoteenust.
Tel 489 0696, 506 9966
priimo.mets@priimo.ee
TEEME PARIMA PAKKUMISE!

METSLOOMADE MARUTAUDIVASTANE VAKTSINEERIMINE
5.–13. mai

Takistamaks marutaudi taaslevikut riigi pinnale ning kaitsmaks koduloomi ja inimest marutaudi nakatumise eest viib veterinaar- ja toiduamet läbi rebaste ja kährikute suukaudse vaktsineerimise kuni kahekümne kilomeetri ulatuses riigipiirist.

Rebaste ja kährikute vaktsiinimiseks kasutatakse spetsiaalseid peibutussöötasid, mida külvatakse õhust väikelennukite abil. Külvamist ei tehta linnade, asulate, teede, veekogude ja kasutusel olevate karjakoplite kohal.

Peibutussöödad on peopesasuurused (4,5 x 4 x 1,5 cm), tahked, siledapinnalised, pruunikat värvi, tugeva spetsiifilise kalalõhnaga.

- **Vaktsiinisööda leidmisel tuleb see jätta puutumatult leidmiskohta!**
- **Juhul kui peibutussöödas sisalduv vaktsiin on sattunud haavale, vigastatud nahale, silma või suhu, tuleb piirkonda pesta rohke veega ning pöörduda perearsti poole.**
- **Vaktsineerimise toimumise ajal tuleb koerad ja kassid hoida sisehoovides!**

LISAINFO veterinaar- ja toiduamet, loomatervishoiu, loomakaitse ja söötade osakond, Väike-Paala 3, 11415 Tallinn.
Tel 605 1710, e-post vet@vet.agri.ee,

ANNAME ÄRA!
Kui ostad üle 100 m² katuse koos paigaldusega, anname tasuta kaasa liistud ja korstnaplekid

& Toode
VÕTMED KÄTTE PLEKITÖÖD
Teraskatused, vihmaveesüsteemid, katusetarvikud ja plekksepatööd
MÜÜK JA PAIGALDUS

KATUSED JA SEINAD: ERAMUTELE, KORTERIÜHISTUTELE, TÖÖSTUSHOONETELE
TOODE AS VILJANDI ESINDUS
Koidu t 13, Viljandi · tel/faks 433 7100, 509 9543 · www.toode.ee